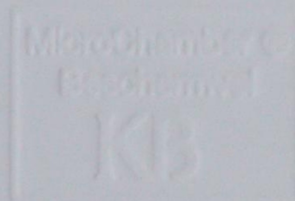

IEPHTHAHS

Ende sijn

Eenighe Dochters

TREVR-SPEL.

'tAMSTERDAM,

Voor *Iosephus van der Nave* Boeckvercooper, woonende in de S. Jans straet, in den ghecroonden Bybel, ANNO 1628.

d'Eerwaerdighe/ Kunst-lievende/

Hoofden of Regeerders / der Brabandsche Reden-Rijck-Camer (genaemt) 't Wit Lavendel.

Midtsgaders:

Alle de Beminders *der selver Bloeme.*

CK en hadde noyt gedacht Achtbare ende Konst-lievende *Hoofden* en *Beminders*, dit mijn V. E. opgedragen en toe-ge-eygent Treur-spel, in lichten dagh door den Druck yeder een gemeen te maken: Maer twee oorsaken oft redenen hebben ons hier toe beweeght: d'eerste is, het begrijpt in sich verscheyden Leeringhen, (neffens een soo heelseltsame bedenckinghe niet, tusschen desen Ioodtschen handel, ende den onsen begraven, onder den Reghel onses Toonneels:

Vereenicht Landt ghedenckt: Als 't Gh'luck op 't hooghst comt vleyen,
So mocht de Vrije-Maeghd *haer Maeghdom wel beschreyen.* Iudicum 11.

Iephthah verthoont het Beeld van een kloeckmoedich Veldt-Heer, strijdt voor den waren Godts-dienst, ende waeght sijn Ziele voor de vrywordinghe der Ioden, vint sich uyt een opgheworpen Capiteyn der Roovers, een Hooftman en Richter der Israeliten, siet, de grootste veranderinghe (of Zieldroefste gheschiedenisse) van sijnen tijt: Onwettich geboren, uyt eere verstooten, wederom aengenomen zijnde, eñ op't hooghste verheven, valt te schielijck door een sotte belofte, uyt alle opghehoopte blyschap en glory, in een al te bitteren ongheluck. Somma, in hem is aen te mercken, een levendighe schilderije van d'onghestadicheyt deser bedriegelijcker Werelt. Ende gelijck *Isaac* (voor alle Godtvruchtighe *Iongmans*) is een Spiegel van ware kinderlijcke gehoorsaemheyt tot Gode en sijn Ouders. So ist dese *Iephthahs* Dochter, voor alle *Maeghden*, die haer Vader so vrywillich gehoorsaem was, (ja selfs in 'tgene dat tegen de natuer, en 't Goddelijck woordt streedt,) u leerende (O Dochters) wat ghy schuldigh zijt te doen, in 'tgeen dat Godts woort en het Vaderlijck recht vereyscht. Maer of *Iephthah* een onbesneden geweest is, buyten de Gemeynte Israels, en oft hy sijn Dochter gheoffert heeft, oft op wat wijse, waer over selfs eenige treffelijcke geleerde twijffelen, wy laten hare achtbaerheyt in waerden,

een

een yeders vry gevoelen, en houdent daer voor, na de overſettinge by *I. Lieſveld* ghedruckt,(ende met de waerheyts reden beſt over een comende) dat hy haer doode, als hy gheſeyt hadde, ende dat hy oock niet vreemt en is geweeſt van de *Iſraelitiſche* Kercke, blijckt hier uyt, dewijl den Apoſtel hem mede onder de geloovigen telt, *Heb. 11.32.* dits de eerſte Reden. De tweede is deſe: Wy ſien dat de Rijm-comſt hedenſ-daeghs opſtijght tot grooter eere,als voor hene geweeſt is,(of inſonderheyt tot ſulcke volmaecktheyt en ſuyverheyt) tot welcken arbeydt wy hoochlijck danck weten, de Zin-rijckſte Poëten, oft Rijmers van onſen tijt,als *D. Allegonde, D. V. Koornhert, H. L. Spiegel, K. van Mander, D. Heinſius, P.C. Hooft* die de *Muſen* hebben gheoordeelt te weſen ('tgeen ſijn Name medebrengt) *hooft der Poëten.* Deſe ende eenighe andere, hebben met hare ſpelen gedichten en Liederen, behaelt ende behalen een onſterffelijcke naem, tot eere en cieraet der verdruckte, en geen uytheemſwoortbehoevende-Nederduytſche Tale. Deſe alle ſegh ick: Hebben my met hare Rimerijen (Leer-gierigh zijnde) opgeweckt, dat ick door 'tverſoeck van myne goede kenniſſe, my liet raden (met *Apelles*) deſe myne onvolmaeckte *Venus,* 'ten toon te ſtellen maer

Kon ick hooren ſchuyl in ſtilt,
Wat de Schoeyer al bedilt.

Ick mocht (oft ghebeurden) op een ander tydt, myn werck verbeteren, na 'tſpreeckwoort: *Beriſpt leert wel* Doch tegen de Streel oft Straet-dichter Momus, en can oft en wil ick my niet beſchermen. Met ſulcken begeerte en luſt, als ſpel geſien of gehoort is. E.V. Hoof den en Conſt-lievende Beminders wilt het leſen, 'tis volcomelijck het uwe, verſoeckt veylich te ruſten onder de vleugelen van uwe Toeſicht. d'Almogende, verleene V.E.v. geduyrige geſontheyt, en een geluckſalich langh leven. Vale. In Amſterdam, den 20. Meert. 1615.

V. E. allen dienſtwillighen Dienaer.

A. de Koningh.

SONNET.

EVripides voor langhs dede al d'Aenſchouwers weenen
Doen Iphigenia bebloeden ſijn Tonneel,
En als een ſchoone Bloem van haren groenen ſteel
Gheblixemt nederviel, *ghelijck* een ſchauw verdwenen:
Doch Koning doet niet min wanneer hy t'oud voorhenen
Droef Schouw-ſpel ons vernieuwt, ende 'tMaeghdelijcke blood
Van Iephthahs weertſte pant, uytſtort als eenen vloed,
Dan ſtervet al met haer, dan berſten ſchier de ſteenen.
Soo werdt een oudt gheſchicht verghetelheydt ontoghen,
En levend wederom gheboortſt voor yders ooghen,
So een uytheemſche daed met onſe ſtof bekleed.
Treur-ſpeler! ô ghy had ons jammerlijck verraden,
(En doen de tranen van ons bleecke wanghen dwaden)
Als ghy dien witten hals met een Scherp Stael doorſneet.

 I. V. V.

EER-DICHT.

G*Helijck den dapp'ren handt des Maalders Taeffereelden*
Den Agamemnons Moordt, *vermengt met wijn en bloedt:*
So dat het oogh verschrack, en keef teghen 'tghemoedt,
Oft 'twesen was of schijn van Ameloose Beelden.
O Koning! *van ghelijck so twisten en krackeelden*
De zinnen onderlingh, van de gheheele stoet
En menichte des volx in grooten overvloet
Oft' spel of errenst was dat hier u Iephthah *speelden;*
Als met de Vaders handt de Dochter werd' onthooft
Doen wierd' de schaduw voor het eyghen stuck ghelooft
Van't Vrouwelijcke hart dat huys van medelijen
Haer tedre traanties swalp. Doch ghy, O Koning *treedt*
Den Koning David *na: dien heylighen Poëet*
Die Geestlijck heeft ghedicht veel schoone Rymerijen.

GERBRANT BREDERO.
'tKan verkeeren.

KLINCK-VEERS.

G'Lijck *Nyls* Sprengh-Ader 'tgansch *Egypten* vruchtrijck voed,
Aeft ons dijn milde geeft, O Reed ners kloeck beschrijven,
En vroomt der vromen deughd ter Heyl, *Volstandigh blijven*
Ten uyterst, 'taertsch verwint, als vry-Heer van 'tGhemoedt.
Comt spieghelt, laeft 'sgeest dorst uyt s'*Konings* suyvre vloet,
Die d'vaste *Waerheydt mindt*, gheen tijts schae laster drijven.
Siet op 'tghehoorsaem, laet gheen eyghen waen verstijven
'tWeetgier vernuft, u schult aen Gode doch voldoet.
De *Geliaditsche* Maeght vrywillich treet ten Offer
Op deuchts toets, waere feest En zijt in't minst niet slosser
Na 'theylich Altaer, waer volmaeckte rust en eer
Heur marber-blaeu-ghewelft, ontspant vol heerlijckheden,
Zijnde verrijckt, wel die, hier 'tswerrelts so vertreden,
Staende ghelaten, ons almachtigh Vorst en Heer.

IAN SIEUERTSEN KOLM.
Bemint de Waerheyt.

Voor-Reden.

Lso de Joden van den Eenigen Godt Israels afgheuallen waren/ door hare hoererye/ met de Afgoden der Philistijnen en Ammonyten, diese hart drucken/ ende hun noch met een tegenwoordich Heyr-leger verschricken/ in dien angst en noot/ soeckense wederom den Alhelpende en Almoghende God, diese bestraft en hare sonden (soo wy wanen door een Propheet) voor oogen stelt. Maer also sy ernstich aenhouden/ door Ghebeden en wercken der boet veerdicheyt/ verwerpende al hare afgodische Beelden. So beraden hun de oudtste der Geliaditers (speurende noch de groote liefde en barmherticheyt Godes t'hunwaerts) en alsoo't oock den hooghen noodt vereyschste/ sy willen de Ammonyten 'thooft bieden/ (met hulpe der Bondtgenooten) /naest de Hemelsche bystant. Halen derhalven uyt den lande Tob hunnen uytghestooten en verjaeghden Iephthah, de sone Geliadts een strydtbare Man zynde (doch onwettigh geboren.) Desen doen sy Eedt van ghetrouwicheydt/ hulden hem voor 'tvolck/ ende setten hem tot een Hooft en Rechter over Israel te Mispa. Iephthah inden aenvangh zynder regieringhe sent ten eersten en ten tweedemael Boden aen den Koningh der Ammonyten, vraghende de oorsake en waerheyts Reden/ die hy heeft om Israel te beoorlogen: daer hy d'eerstemael Reden van schynt te geven. Doch ten tweedenmael in't minste (als verhart zynde door syn gewaent recht) en wil de Reden noch de waerheydt hooren noch aennemen. Dies Iephthah in yver Godt soeckende (die hy de sake opdraeght) en de Geest Gods verkryghende. Treckt door 't gheheele Lant Geliadts, en d'omligghende Steden / versamelt een groot Heyr/en comt zynen en Israels vyandt onder d'ooghen. Doch uyt eenen onbedachten yver en brandende begeerte om den so gewenste Zege/ belooft hy God de eerste die in zijn wederkomst(na de overwinninge) hem te gemoedt comt (uyt zijn Huysdeure) toe te heyligen/tot een Brant-offer: Hier op treckt hy voorts en hy slaet de Ammonyten van Aroer tot Minnith, eenẽ seer grooten slach/ en verrijght een heerelijcke Zeghe/ waer in hy twintich Steden verovert. Maer laes! zijn vreuchde en blyschap over dese overwinninghe/ verkeerde haest in al te groote droefheyt: Siet/als hy zijn huys naderde: soo ontmoet hem de eerste/zijn eenighe Dochter met Reyen en Tamborijnen (na de wijse der Joodtsche Maeghden.) Waerom desen verheven Krijsch-helt zijn kleederen verscheurt/ zijnde in zijn Ziele beroerdt/en roept met bedeckte woorden: Dat dit gheval haer Treur-spel

 veroor-

veroorsaeckte/ beklagende sijn eygen dwaesheyt: Maer de Godtvruchtighe Dochter/ betoont Gode en haer Vader ghehoorsaemheyt / ja wil dat hy de woorden zyns monts volbrenght / dewijle de belofte Gode/ maer gheen Menschen gedaen en is: Versoeckt daer over twee Maenden tijts aen haer Vader/ om met hare Gespeel Maeghden haer Maeghdelijckheyt te beweenen/ op alle Berghen Israels/ 'twelck hy haer vergunt: En na den gesetten tijt wederom comende/ so doet hy haer/ als hy beloofst hadde.

Wat voorder hier aen ontbreect/ sal de Graeg-lustige-aenschouwer in de Handelinghe / naer kleyn vermoghen / voldaen worden. Gunt ons maer stilte/ in 'tgeen de Lavendels Wt s'Levender Ionst, vertoonen/ en behoudt voor u selve een onpartijdigh en bescheyden Oordeel.

PERSOONAGIEN.

Ioden.

CHOOREN.
IEPHTHAH, *Hooftman.*
THOLA } *Outste.*
ZAREZAR. }
ISRAEL *Rey.*
IVDA. *Vrou.*
PROPHEET.
MIRIA } *Iephthahs Dochter.*
SILPA } *1.2. Maeg. Ghespelen.*
KNECHT. } *Geliaditers.*
GEVANGHEN }
1.2.3. BODEN. *of Ghesanten.*
HERDER
LEVYT.
TROCHÆVS
FAME } *of 't Gerucht,*
BODE } *of Trompetter.*

Ammoniten.

AMMON *Koningh.*
SINESIVS, *Hooftman.*
SERACH. *Raet.*
ZIZIPHVS *Onder Hooftm.*
BODE.

Vierling.

Den Drucker tot de

RYM-RYMERS so ghy vindt een Foutjen hier en daer
Ghefchreven, of misdruckt, of Woorden wat te quastigh,
Dat ARGUS weder quam, 'k acht dat hy't nau ghewaer
En wirt (veel min de PARS,) dus valt ons niet te lastigh.

P. A. R.

IEPHTHAHS
Ende sijn
Eenighe Dochters
TREVR-SPEL.

Eerste Handelinge. I. Uytcomste.

AMMON Koning, SINESIVS Hooftman,
SERAH *Raedt.*

CK AMMON die mijn Hooft met *Orphyrs* goudt becrans,
Bral met mijn heerlijckheydt, en glory-rijcken glans:
De Rijck-staf die de Goon my peirlen in de handen,
Ghebied en heerst so vvijt tot *Traconitis* lande.
Het Purpur dat mijn leên so Koninckłyck becleet,
Weerstraelt de ronde Son in't Middagh schijnsel heet:
Den Marmer-vloer vvaer op dees' bree Tapyten beeldigh
Gespreyd zijn voor mijn Troon, bevvysen self hoe vveeldigh
Den grootsten *Ammonyt* sich in't vervveend ghebou
Wel als een aertsen god der goden roemen sou.
So vvijt als *Iabocx* Beeck sijn Kristalynen stroomen
Te kronck'lich vvent en buyght: 'k heb by my voorgenomen
Dat ick mijn Lust-hof hou noch by 't Iordaens *Ephra*,
G'lijck ick by vvylen doe in *Phyladelphia*.
O Wijsgier leerd y ons geen Koning vvert doorluchtich,
Geroemt noch aengebeên, 'ten zy hy leeft Godvruchtich!
Heeft oyt Manhaftigh Prins, gheboortich eel van Bloet
De Goden soo ghedient, ghelijck als *Ammon* doet?
Ick Offer en ick roock op't plat van mijn Altaren,
Ick doe het Heyligh Vyer ter lichter Wolcken varen;

d'Inheem.

d'Inheemſche zijn gevvoon, ziel-vreuchdich met hun ſtem
Te vvenſchen Heyl en g'luck mijn purp're *Diadem*:
d'Uytheemſche verr' en vvijt, eerbiedich voor mijn voeten
Met Koninck lijck geſchenck, mijn aengeſicht begroeten.
Alleen halſtarrich boos, verneem ick zijn de Ioòn,
Een vreemt verſchoven volck, die nu de hooge goòn
En my hun rechte Prins: (ô trilt vergulde *Aſtren!*)
t'Onvvaerdich en te ſno beginnen ſtout te laſt'ren.
Ick ſvveer by *Iovis* Troon, de Ioden of d'Hebreén
Die hier te *Geliad* zijn, of aen de Iootſche Zeén
In *Gad*, by *Iabocx* beeck en *Arnons* hooghe berghen,
Verleer ick Prins en goón te laſt'ren en te terghen.
Galaads dubb'len top, en noch die van *Sineyr*
De grenſen van mijn rijck, daer vvil ick dat mijn het heyr
Uyt *Iaïr* opvvaerts treckt na *Geraſener* ſtrande,
En die mijn Schepter eert, by d'*Arabiſche* zande.
'tRijck *Zoba*, en 'tlandt *Hus*, 'tlandt *Adrab* vveygert my
Geen vvill'ge dienſtbaerheyt, en die aen d'ander zy
Van *Cœle-Syrien* heerſt, die is tot my gheneghen.
Alleen ſtreeft my een hoop van cryg'le Ioden tegen;
Dit hert-geneckte rot 'tis vvonder en vvat vreems!
Een ſlaefs *Egipts* geboeft, een volck ſo vvijt uytheems,
Als uyt '*tCaldeeſche Vr*, verdruckt in ſlavernijen,
Soeckt door hun muytery mijn hoocheyt te beſtrijen.
Pharâo is mijn vrient, en *Helipolis* Vorſt,
Hoe preuts hy is in't heyr, my noyt beſtrijen dorſt:
In't Zuyd d'*Amalechit*, en *Moabiters* vvillen
In't minſt hun Pijlen meer op d'*Amoniters* ſpillen.
Alleen dees Ioden zijn't, die vvanen (ſo ick meen)
Hun GOD is d'Heere ſelfs, die heerſt en anders geen,
Hy ſtraft hun na verdienſt, (ſy vvillen't graeg belijen)
En ſoecken lijf en ziel Hem vved'rom toe te vvijen.
Help *Camos*! Help mijn *Heyl*! voor vviens Beeld dat ick kniel,
Komt ſtort dit hoofd'loos volck in haer onnut ghekriel!

So

So hoeft ſijn Majeſteyt gheen man daer om te vvaghen,
Devvijl ſy hebben luſt (ſoo't ſchijnt) te zijn verſlaghen.
Gelijck den luijen knecht, die teder licht vervvijſt,
Een Ioncker vvorden vvil, en dertelheyt bedrijft;
Alſo heeft Iſrael door knechtelijcke vveelde,
Een ſtrafbaer quaet begaen, als 'tbreken van mijn beelde,
Tot laſter van ons Goon, en d'alderhoochſt' *Iupÿn!*
En van mijn groote Kroon, by hun gheſchiet moſt zijn!
Ha goddeloos bedrijf! Wat ſoeckty ſlaefſche ſlaven
Dan u geſchapen Roe? Wildy de Braefſte braven?
Wildy den liefſten Broer, van onſen bloet-god *Mars*
Trotſeren in het Velt? So toetſt ſijn Harrenas!
Mulciber na ſijn konſt den Blixem heeft ghedreven,
In ſijn geſtaelden ſchilt, die niemant is gegeven
Na oudt Natuer en recht te voeren als *Ammon*:
Een Sone van *Iupÿn*, en bloet-vrient van de Son:
In't Weſten met u liſt ghy dieſſche vvijs ontſlipten
Den heerſcher van de Nyl, en Scepter van *Egypten:*
Ghy roemt dat 'tRoode Meyr ſich ſcheyde haeſt van een,
En vluchte als verbaeſt voor u gemoede treén:
En dat de blau Iordaen u ſolen niet dorſt lecken,
Wanneer men ſo veel duyſt daer midden door ſach trecken:
Het vvit ghevlerckte Iacht, ſtond boven d'*Horizont*
By *Capricorno* ſtil, vvanneer u Hertoogs mont
Sich opent, en beriep den *Wag'naer* in ſijn dalen:
En *Luna* door ſijn beed' vertrat niet van haer palen.
Ick kent, u GODT die heeft u crachtelijck bevrijt;
Maer vvaer is u gedenck, dat ghy hem danckbaer zijt?
Wy ſien ons offer vyer ſtijght na de hooghe Polen,
Wy ſien t'ondanckbaer volck verſtooten in de holen,
Gebogen en geknielt devotich van gelaet,
Maer niet dat hun geſmoock op na den Hemel gaet.
De goden ſydy zat, vvat ſoudenſ' u verhooren?
Voor ſulcken ſondaers heeft ons *Iupiter* geen Ooren.

Maer ist dat uvven Godt sich dyner noch ontfarmt;
Ick lever u den strijdt siet dat hy u bescharmt.
Senesi, desen Rinck ontfanght tot Eeren-teecken (ken,
Van Hooftmanschap, treckt op en vvilt ons smaetheyt wreec-
So vvijt als *BenIamin*, *Iuda* en *Ephraim*
Begrenst den *Philistyn* en vvoonen in de Schim
Eens anders Rijck-en-Land door eygen vvaen vermetel,
En sitten sacht en stil in d'Elpenbeenen Zetel.
Benaut, bedruckt, benart hun Ziel door *Ammons* svveert,
En door het hong'rich Vyer hun vaste Steên verteert:
Gaet Legert u rontsom, en vvilt het Land vernielen.
Maer of sy noch verhert my niet te voet en vielen,
So sal het vlugg' gerucht(na vvijs en rijpen raet,)
Dy Boden, vvat u dan te doen of laten staet.

SINESIVS.

SINES. Wien soud' in't minste niet groot Koning dienen vvillen
Dijn Majesteyt? daer self de *Astren* voor u trillen.
Onvvaerdich is u knecht dijn goedertieren IONST,
UYT LEVENDER Natuer, men siet *Bellonæ* Konst,
Wanneermen door haer Weet in vael bestoven Velden
Den Vyandt slaet en keert, met d'onvervvonnen helden.
Wie leydt 'tvierkantich Heyr aen *Mars* vervvoede Rey?
Dan die met dullen brand' in 'tdonderich gheschrey
Den Hemel kraken doet, door *Iupijns* vlam te bootsen
Op't krygel-moedich Rot; Als onlangs noch den grootsen
En Al-vervvinder quam (in't Oosten den *Sirier*)
En stre met d'*Ammonijt* en vvilden *Arabier*.
Sijn Majesteyt rees op, gelijckmen *Sol* siet klimmen
Uyt *Thetis* vest, en rijdt haest boven onse kimmen,
En braeft den grooten AL. met 'taldergrootste licht,
'tGeen oyt den hoochsten GOD aen d'Hemel heeft gesticht.
Ick segh also den *Nyl* d'Egyptsche dorre Stranden
Besproeyt, bedeckt, verdrinckt, tot inde Mooren-lande,

So ſachmen d' *Amonyts* ontelbaer Heyr geſvvind
Verſamen, eer de Son ons d'halven dagh afvvind,
En eer m' *Aurora* ſach haer rooſe kaecken bloſen,
Den preutſchen *Ammonyt* het ſtrijden had verkoſen.
Hy quam, hy ſtreed, hy vvon, en druckte *Syriers* roem,
En *Arabiers* door 'tſvveert. Siet, g'lijck de *Lentſche* Bloem,
Blyvervvich ſoet van reuck, gepluckt men ſiet verſlenſen:
Aſoo en is niet meer van *Syriers* heyr te vvenſchen,
Noch oock van *d' Arabier*, berooft van d'Eeren-kroon,
Dan Iarelicx Tribuyt den gulden *Ammons* Troon.

SERAH.

SERAH Cieraet van onſe Eeuvv, en *Iupyns* liefſten Sone,
Die vvel als een Monarch dijn heerlijckheyt condt toone,
De Peirel-Roe die is een ſpeeltuygh uvver hand,
Wanneer ghy met een vvoort d'Uytheemſche volcken band,
Sijn Majeſteyt gebiedt: de Krijghſluy ſullen vechten,
En by *Abelkeraén* Gedenck-*Tropheén* rechten,
Hoe vvijt den *Ammonyt* door ſijn onſichlijck Heyr
Doet vallen uyt de handt de Svveerden, Lanſen Speyr,
De Boghen hy verbreeckt, en dvvingt de vvapen-lieden
Te luyſt'ren na ſijn vvoort, ſijn Wetten en gebieden.
O goon! vvats voor u Prins een Adem-loos geſpuys,
Een krachteloos geſvvarm, by u meer als een gruys?
By u iſt Ioodtſch geſlacht veel minder naer mijn vvanen,
Als deſe handt vergaert des Hemels koele Tranen.
Gelijck't niet mog'lijck is dat ick de Sonne keer,
Of ſtut der Manen loop. Al even min of meer,
Geen Reuſen-ſtrijdt vermocht den Hemel te beſtormen,
Veel minder can d'Hebré u krachten niet ontformen.
SINES. Nochtans ontſien de Prins, ſy vverden ſno en vals,
En ſoecken 'tSlaefſche Iock te ſcheuren van den hals.
'tGebries van *Ammons* Roſs, can boeven vvaen niet ſchrickẽ,
Ten zy den Krijſch-godt doet gheſlepen ſvveerden blicken,

Ten zy den Wimpel ſvviert met krijgers roode vaen,
En ſal der Ioden trots noch ouden roem vergaen.
So lang *Mulciber* niet ſmeet d' *Ammonytſche* ſchilden,
En ſal des Konincx Godt, die voor geen goden trilden
Gevvroken mogen zijn, en Iſrael geſtraft,
Wiens goddeloose tong' ſo vinnigh op ons blaft.
O al vermogend' heyl! met gulde vvoorden deſtich
Gebiet, ſiet hier u knecht:

AMM. De vvrevel-moet die heftich
Den redelijcken Menſch beroert, ontſtelt mijn geeſt;
Ha, Luſt tot rechte vvraeck! So vvie my niet en vreeſt
In Woorden? Sal mijn ſvveert en ſcharpe Pylen vruchten.
'tIs lang genoech gehoort, den Hemel bleeckt door 'tſuch-
Aen *Ammons*, *Camos*. O *Saturni* Vader, ſtaeckt (ten
U toorne, door de ſond' die Iſrael nu maeckt.
Siet s'hebben eerſt geroockt al d' *Ammoniters* Beelden,
En knielden voor d' Altaer van *Moloch*, maer uyt vveelden;
Sy komen vvederom te laſt'ren onſe goon,
En ſoecken yvrich vveer hun GODT: O ſnoode Ioon!
Wat porden u, ſeght my: Dijn Schepper te verlaten?
En ſocht ons goon, die ghy als hulpeloos vvilt haten:
Nu leert u Wet het goet? Hoe vvildy niet eens dan
Verlaten 'tquaetſte quaet? Seght andermael: vvaer an
Verbind ſich uvven God? iſt aen u vaſte trouvve,
Die ghy maer ſoeckt in noot, en in u ſvvaer benouvve?
Sydy de grooſt van macht? Of zijn u armen g'lijck
Een *Iovis* Soon? die oyt droegh s' Hemels vvijde rijck.
Of Mindt u Godt alleen, om uvve bruyne Ooghen?
Of is dijn rechter handt veel ſtercker in 't vermoghen?
Als al den *Ammoryt*, *Moabyt*, *Philiſtyn*,
Pherezyt, *Edommyt*: Soo ſal de zeghe zijn,
Gelooft vry ſlim gedrocht, en rechte ſchuym van Boeven,
Dijn machteloose macht. 'Tſa, 'kvvil ras ſonder toeven:
Sineſi, dat ghy u met 'sKonincx macht vermant!

En

En dat ghy al de Steên in *Gilead* verbant:
So vvijt als de Iordaen, men ſiet haer armen krommen,
So Legert u, treckt heen. En keert niet vvederomme,
Ten ſy ghy Iſrael, als in het ſtof vertreet.
Ontbloot u blanck ghevveer, en ſvveert my by een Eet:
Dat ghy ſult *Camos* ſmaet, en my uvv's Coninckx vvreken.

SINES. Dees handen mogend Heyl, die voor geen ſnoode vveken
Die ſvveren aen de Kroon van uvve Majeſteyt:
Wiens lof den Hemel ſelf aen 'teyndt des ronts verbreyt,
De goden ſtraffen my, en druck ick niet de Ioden,

SERAH Lof, roem, prijs en eer, ſy d' *Amonytſche Goden*:

AMM. Die ſtraffen na verdienſt, en vvreecken door ons macht.
Wel hem die GODES *Eer beïvert dagh en nacht.*

Eerſte Handelinghe. II. Uytcomſte.

Outſte van Geliad,

THOLA. ZAREZAR.

THOLA Ach! dat de goetheyd Gods ons eenmael noch vergaf?
Ach! dat zijn g'naed' ons noch vvou Vaderlijck ontfarmen?
Wy hebbent Heer verdient, de ſonden maken 't graf!
Wy kennent, 'tis ons ſchult, vvy moeten heden karmen!
Rechtveerdich is u ſtraf gherechtich is u vverck,
Ong'rechtich is u Volck, niet vveert dat ghy hun Bede
Verhoort: Maer nu, ô GODT! verſchoonet dijne Kerck:
Ach! Heer, om Dy ſelfs vvil, vvant ſvveert is uyter ſcheede.

ZAREZ Den *Ammonyt* die raeſt, en dondert met zijn ſchrick,
'tSchijnt dat hy d'Hemel vvil, met al zijn Heyr vertrotſen,
'tSchijnt dat hy ſtormen vvil, op d'alderſteylſte Rotſen,
En keeren *Iuda* om in eenen ooghenblick.
Wie ſal ons Scherm-heer zijn? dan ghy ô grooten GOD!
Wie vangt den ſtrijt eerſt aen? dan uvve kloecke handen!
Want ſo ghy niet en helpt, vvy vverden heel tot ſpot,
Tot ſmaet, tot ſchimp, en roem van alle ons vyanden.

THOLA So vvaerlijck als u vvoort heeft d'Hemelen ghemaeckt,
So vvaerlijck als u hand de eerste palen leyde
Van 'tblaeuw *Asuurs* gegolf, dat ghy van d'aerde scheyde.
So heeft tot onser schand u Israël versaeckt,
Doch om u snaems vvil Heer, vergeeft ons onse sonden:
'tIs ons van herten leet, dat vvy u sien vergramt.
Wy zijn maer Stof en Asch! hoe haest is Hoy verslonden,
Als uvven toorn' ontsteeckt? die om de sonde vlamt.

Verschooninghe Eerste Handelinghe.

REY der Ioden,

PROPHEET.

REY. Achtbaere *Outste*: siet, vvy off'ren onse Tranen,
Aen dijne voeten, laes! en bidden met oormoet:
Dat ghy een heyl opvverpt, die ons den vvech mocht banen
Van onse vryheyt, d'vvijl den *Ammonyt* vervvoet
Sich vvapent, en vermeet, dat hy vvil Israëls Bloet
Doorwrevelmoedicheyd, van zijn vermoghen storten;
En off'ren onse Steên *Mulcibers* roode gloet.
Ach! vvie sal d'hoverdy van zijne vleugelen korten;
Dan ghy ô Harder trouvv? Aen vvien het noyt en schorte,
Wiens rechter handt voorheên, vernielden *Memphis* kroon,
In 'tgolvich roode Meyr onsalich. Maer vvat port-den
Ammonyt, dat hy sich rust op d'Harderloose loôn?
De Hoeder Israels is vvech, en *Geliads* soon
Geneert sich op den Buyt, met snoode rooverijen.
Ach! Israel vvat raet? dits sonde uvven loon!
Soo vvie zijn GOD verlaet, verlaet hy oock in lijen.
Siet, d'Hem'lẽ zijn niet reyn, in d'Eng'len vindy dwaesheyt!
Hoe veel te meer, ô GOD! zijn vvy sondich in als,
Om ons bedreven quaed? het kleene Kind eylaes, schreyt!
En d'Ouders suchten Heer, met een gheboghen hals:
Nu ist, nu ist den tijt, dat ghy de *Ammonyten*

Bevvijst

Bevvijst dat uvve handt in't minst niet is vercort
Om ons te helpen: g'lijck ghy al d'*Amalechiten*
Voorhenen door ons ſvveert, hebt in hun Roem gheſtort.

VROV. Waert moghelijck dat ick mijn Sone ſou vergheten?
So kan't niet mog'lijck zijn dat ghy't ons ymmers doet:
g'En ſoeckt des Sondaers doot, (ſo yder mercken moet,)
Maer dat hy ſich bekeer, ghelijck u vvoort doet vveten:
Wy zijn voor d'*Ammonyt* maer als Caf! ſiet, 'tvermeten
Van zijn godd'looſe tong', is ons te roeyen uyt,
Tot ſchande van u Naem, en u vercoren Bruyt:
Ten ſy dat ghy ons recht, als op den troon gheſeten,
Vergeeft ons ſonden Heer: vvy hebben ons miſdaet,
Gherekent en gheſomt, 'tgeen verr' te boven gaet,
Het Strandich Zandt der Zee! ja ſelf d'ontelbaer lichten.
Wy hebben *Baalim* en *Aſtaroth* gheviert,
Des Hemels heyr, ja med' het vuyl onreyn ghediert!
Vergeeft ons HEER dit quaedt, en wilt u kind'ren Richten,

Verſchooninghe.

PROPHEET.

PROP. So ſpreeckt des Heeren Woort: *Hoort my, ick hoor u mede?*
Hebben u g'holpen oock de goden, die als heden
d'*Egyptenaer* aenbid, in *Memphis* groot ghebouw,
Dat ick u nu in noot alſt u paſt helpen ſou?
Siet, d'*Ammoniters* Iock, en d'*Ammonytſche* Garden,
Hebben die uvven laſt als hart niet gaen'verharden?
Den trotſen *Philiſtyn* druckt met den *Sidonier*,
En met d'*Amalechyt* u vvaerde vryheyt dier,
Den *Moabyt* verdult, en ſydy noyt ontſpronghen.
Hoe dick heeft hy u macht als machteloos ghedvvonghen?
Noch holp ick u (onvvaerd) mijn goetheyt in u noot,
'kOnferm u om mijn ſelfs, mijn Liefde is te groot,
Tot dit ondanckbaer volck, (na recht verdienſt te haten)

Die

Die boven al dit goet, My noch so gaet verlaten.
g'Hebt and're goon gedient, 'kvvil u daerom niet. Soeckt
By uvve goden hulp; u Bede nu verkloeckt:
U roepen dubbelt vast, aen die ghy hebt verkoren,
Nu ghy in droefheyt zijt laet bet u stemme hooren,
k'En hoor de klachte van d'Afgodendienaers niet.

REY. Ach! Heer ontfarmet ons, en maket met ons siet,
Gelijck het dy behaeght, vvy, vvy hebben ghesondicht,
En uvven Heyl'gen Naem, en vvoort niet meer vercondicht
Alleen verlosset ons, 'tis hooch noot deser tijt:

VROV. Om u Verbont, hoe vvel dat *Iuda* g'rechtich lijt.

THOLA Dat yder een ons hoort: En doe de vreemde goden
Van hem, op straffe dat het svveert de geen sal doden;
Daer m'ergens by noch vint een Beeld van gout ofsteen.

ZAREZ Israel daer is geen GOD, dan onsen GOD alleen,
De GOD van *Abraham*. de and're zijn maer Beelden.

THOLA Komt gaen vvy t'samen in, GOD die ons slaet, die heelden
Zijn Volck oyt vvederom, *Wel hem die sich bekeert*.

CHOOREN.

Israël nu moety suchten,
Onder 't Slaefsche *Ammons* Iock,
Siet GODS tooren,, in't versmoren
Van u quaet, maer vvilt niet vruchten,
Vleyt *Gods* goetheyt die u trock
Uyt het slaefs *Egypti Gosen*,
Uyt een vvree *Pharaos* handt
Wilt u keeren,, en verneeren
Tot en voor hem, die door *Mosen*
Dy vest, in't beloofde Landt.
Doet van u de vreemde goden,
Als den *Moloch*, *Astaroth*:
Baalims roocken,, laet te smoocken
Camos, *Dagon* Blocken snode,
Maer coemt dient *Israëls GODT*.

Eer

Eer dat u den vyand quelden,
Eer dat u den *Ammonijt*
Socht te schenden, gingdy vvenden
Uvve Ziele, die haer stelden
Tot den dienst u GOD te spijt.
Tot den dienst der houte Beelden
Hebdy uvven gang ghericht,
Wacker veerdich,, ô onvveerdich
Sydy, dat u *Abraham* teelden!
Die in't duyster socht het licht.
Die alleen op Godt betrouden,
Niet in't Vaderlijck *Kaldeën*,
Daer hy veylich,, vvas onheylich,
Maer vreemd', hop'loos hy betroude
Op GOD, en op anders gheen.
Wee de geen die anders soecken
Goedt of Heyl, 'tzy hier of daer,
'tIs verloren,, vvant Godts toren
Sal u dvvase ziel vervloecken,
En sijn handt valt u te svvaer.
GODES toorne is verbolghen
Op hun, die het Schepsel eert
Voor den Maker,, *Iudaes* Waker,
Die m'alleen moet yvrich volghen
Als een GOD die't al beheert.
Wee de gheen die Putten graven
Daer gheen Water in en comt.
En verlaten,, ja noch haten
Zielens Bron, die't al can laven,
Dies hun GOD na recht verdoemt!
O Leert ghy verdvvaesde lieden:
Die in uvve sonden sucht,
Uvve clachten,, sal verachten
Gode, die tot hem ghescheiden,
d'Wijl ghy maer sijn straffe vrucht.

Nochtans vvil sich GODT erbarmen:
Als de Vyandt u bestrijt.
Want veel Pylen,, Metterylen,
Schut den schilt van Israels armen,
Die den Hemel noch bevrijdt.

Eerste Handelinge. III. Uytcomste.

JEPHTHAH.

IEPH. Hoe vvel de vvraeck my knaecht, en ic my voel geprikkelt,
Door vvetteloose Nood, tot Roof, vvaer in gevvikkelt,
'tVersturven leven is, tot hoop in heerschappy.
Vervreemt van't Edel bloet mijns Vaders, so tuyght my
Nochtans: k'En vveet vvat treck, van mijn te kroese sinnen,
'kSal hoogher Eeren-Stoel noch voor mijn Eynde vvinnen,
En of'tgeluck my druckt so laegh tot onder tvviel?
Zy vvend gesvvind: En hoogh't op t'hooghst, die gist'rẽ viel.
Maer of sy noch haer gunst, ongunstich my vvou vveygeren?
Soo sal ick door den Roof, tot hoogher Eeren steygheren!
Ist? neen, 'tIs geen Broeders vverck te iagen als een guyt
Haer Vaders liefsten Soon ten huys onvvaerdich uyt,
Vertre'en in smaedicheydt. Hem die door Liefdes vlammen,
Naest God zijn oorspronck kreegh: Mijn Vader soud ver-
'kWeet seker: so hy'tHooft van zijnen Ysren slaep (grammen.
Mocht beuren in de Locht, *En seggen: Soons, een Knaep*
Gheteelt in slaverny, self van vercochte ouderen, (deren
Verschoont m'in dienst door dienst, en zijn belaste schou-
Ontlastmen vvel, vvanneer hun vry keurighe keur
Gheen seven vry-Iaer kiest; Maer hoe? men sluyt de Deur
Niet voor een slaefsche knecht, onvvaerdich'smeesters dac-
Maer voor een Eygen-Spruyt, gesproten uyt de tacken) ken.
Van d'overouden *Stam* Hoe vvel ick vvillich ken:
Dat *Hy* niet sonder sond', of ick den *Enter* ben.
Dees Reden soud'hy Broers (onvvaerdich u te noemen!)
Verhalen:

Verhalen: d'vvijl dat ghy u broeder gaet verdoemen,
En iaecht 't on-Echtich-Zaet van d'Eeren-vventel-Trap,
In droeve eensaemheyt, en snoode ballinschap.
Dies ick my door den nood, en u onheuys heyt voel
Ghedreven vvetteloos tot quaed, en mijnen stoel
Van heersching', is bevest door mijne rooverijen,
Wanneer 'kmy in de schauvvs Borgers sie verblijen.
Als 't arbeyt ledich Volck, en 'tquaet ghevvoon gheboeft,
Arch-listich sich versteeckt, en op u koemst vertoeft,
Stilsvvijgich ruchteloos, men niemant licht hoort hoesten,
Maer siende hare Proey: s'En laten hant-gaeu roesten
Hun gladde Dagghen niet, maer bieden 'tspitse punt,
De vluchteloose buyt, daer 'tvvis is opgemunt.
Hoe vvel ick hun beveel: (of 'ksou hun daghen korten,
So vvaer mijn Ziele leeft) dat sy gheen Bloet en storten.
De kleed'ren, gheld en goedt, segt: Is voor d'Hoeren Soon!
Het leven is voor u: Ons is u goedt te loon.
Gaet *Geliaditers*, gaet, en klaeght mijns Vaders kind'ren:
Dat hunnen Bastaert-Broer, het uvve gaet vermind'ren.
En noch en is zijn haet in 't minste niet ghebluft,
Ten sy, 't onreed'lijck volck zyn strijtbaer handen kust.
Ten sy, sy bet bedacht en door den noot vvel-lerich
Bekennen hare schult, en zijn in 't minst niet vverich,
Dat *Iephtah* 's Vaders goet en Eer sy toeghepast,
Devvijl de vreemde spruyt med' uyt den Stam-boom vvast.
Oft moet ick 's Vaders sond, doch by mijn sonde draghen?
Ach! Hemel so vergunt: dat ick dees Ziel moet vvaghen
Niet in dees Ballingschap, vvaer in ick 'tleven slijt
Door Roovery. Maer vry ghekent op d' *Ammonijt*,
Die laes! 'khoor *Israel* druckt, met Stael-gevijlde Reden!
Ick yver noch tot vvraeck. Maer hoe! siet afgheftreden
Is 'tvoochdeloose Volck, van Wap'nen, Handen raet,
Dies yeder een verschrickt, zijn eyghen vveghen gaet,
En Israel ghelijckt, de Hardeloose Vliesen,

d'Onnoosle Lam'ren, die de radde vlucht verkiesen;
Wanneer den Wollef naerd', d'vvijl haren Herder staf
Door d'onverzade Dood, geblixemt is in't graf.
Mijn Vader, ach! vvaert saeck dat dyne Oogen sagen,
Van dit vertsaeghde Volck, de Ysre stale daghen!
De rampsalighe Eeuvv, die Israel bedvvellemt?
Dijn yver vvert verjeucht, en 'thevich hooft gehellemt:
Ghy greept met *Gedion*'t vvraeckgierich svveert in handen,
Met my u Bastaert kindt: Om moedich de vyanden
Te jaghen op de vlucht, ghelijck de lichte vvint
Voor GODES *adem* svvight: Oft g'lijck het speel-sieck kint
Sijn Bobbelen (al te slecht) gheblasen vvil beloopen,
En grijpen metter handt: Alsoo mocht Israel hopen,
De vvreeden Konings-staf, vvaer me hy u verbandt,
Wirt door mijn 'sVaders svveert, gedolven in het zandt.
Maer ach! neen Israel, ghy condt sijn dienst niet bruycken.
De Ziel'eloose Romp beaerd', d'oogen ontluycken
Niet eer, voor '*t Hemels-Goed*, en *Zielen Eenigh-Wit*,
Op een bestemde dagh, sijn Rechter-Stoel besit,
En dat

Verschooninghe.

KNECHT. IEPHTHAH. GEVANGEN.

KNEC. Mijn Heer, siet hier voor u een *Geliaditer*
gevangen, en de rest is op de vlucht. IEPH. Gaet sieter
Voet-vluggich ras na om. En ghy, vvat segdy? Spreeckt:

GEVA. Beroemde Heer *Iephthah*, die u manhaftich vvreeckt
Op ons. Wy kennen schult, en bidden voor u voeten:
Erbarmt dy onser stant; Of laes! vvy sullen moeten
Vergaén, ghelijck het Was, dat voor het Vyer versmelt.
U Broeders zijn ghesint: Te kiesen tot een Helt
Dijn hooghe Achtbaerheyt! geoeffent in de Tochten,
Ervaren inde Krijgh, Sy komen: IEPH. Doen sy mochten
My

My houden in haer huys, so dreef men *Iephthah* uyt
Zijns Vaders eygen erf: Doch 'kvveet vvaer uyt het spruyt:
De afgunst vvracht de haet, vvaer om dat ick most vvand'rẽ.
En soeckense nu my? Hoe can den tijt veranderen.
Neen seker, datse gaen en bieden selver 'thooft,
Hun snoode smeeckery, vvert vã my niet gelooft. (gewerdẽ?
Volcht: KNE. Wel Heer ick volgh, GEV. Wat sal my noch

Eerste Handelinghe. IIII. Uytcomste.

Jephthahs Dochter (die wy noemen) MIRIA.

MIRIA Wat vreemder ongheval, of vvispelturich g'luck,
Wat ongevvisser staet, vvat vreuchde, of vvat druck,
Verheft oft parst ons niet, int sporeloose missen,
Van deuchts of ondeughts vveg, glat slibberich in't glissen?
'tSy op de effen baen der arbeyt-sal'ge Deucht,
'tSy 'tstromp'len op de pat, der sonde die ontheucht.
So vvie den rechten vveg g'lucksalich vvil bevvand'ren:
Sal vaack door ongheval in staet of naem verand'ren.
Den eenen stijght door macht, of rijckdom tot de Eer!
En d'ander stoot m'uyt macht, uyt staet en Rijckdom neer!
De een als *Geli'ad*; vveet 't Manhaftich svveert te voeren,
En kan 'thuys in de Eer, zijn lusten niet besnoeren.
De and're met zijn Soon een *Iephthah* is onvry
En moet uyt Eer en Staet, door korsle Muytery,
(Hoe seer hy sich verlust te spieg'len in de vvapen.)
Niet onder 's Vaders dack, ghelijck de knechten slapen.
Dus maeckt men vvel een deucht, van d'hart gedrongẽ noot,
Ghelijck mijn Vader doet: die door de smaet te groot
Bevvijst zijn ouden haet, voor d'onverdiende schande,
En toont zijn groots gemoet, door 'tcrijgen met zijn handẽ.
So haest en siet men niet, de Voorbood vanden dach,
En eer men boven *Tobs* ghenoemde kimmen sach
De heughelijcke Son, uyt 't Oosten comen pralen,

Mijn Vader rijst en loert, om ergens buyt te halen.
Hy vvacht ghelijck een Leeuvv, die op den vvege loert
Al eer het Roof-sieck-Volck, zijn vvack're handen roert.
En is door oeffening in Krijgh, van Wapen-lieden
Ghevrucht, vvanneer men siet de stoute voor hem vlieden.
Nochtans, my druckt de vvraeck, en toeghemeten quel
Ontvvord u selven eens. De *Hooghste-Wreker* sel:
O toeft noch maer een vvijl, voor u dit alles vvreken!
Wilt eenmael maer het svveert vveer inder scheede steken.
En so haest als den tijt, volstreken en vervult
Is van u ballingschap, veroorsaeckt door een schult
Uvvs Vaders, siet, so sal u Scheute vved'rom bloeyen.
Lecht maer u yvricheyt en graghen lust in boeyen,
'tIs lang ghenoegh u eer te roeckeloos besmet,
Want vvie vveet vvat al goets g'u Dochter niet belet.
Mijn Moeder, ach eylaes! door *Mors* ghekromde sickel
Is diefsche vvijs ghemaeyt! Wil ick teghen den prickel
Mijn Vers'nen slaen? O neen, hy is my al te hardt!
Het is een Stale vvet, 'tVerbondt 'tgeen nimmer wardt
Verbroken oft ontcracht. Ghelijck d'*Azure* golghen,
Als onvermoeyt vernieut, de een op d'ander volghen.
En ick een ted're Maeght, hoor ondervvijs noch reên,
Maer vind den langhen dach, mijn selven meest alleen.
Hoe vvreed is my 'tgeluck. Aen vvien heb ick ghesondicht?

Verschooninghe.

SILPA (*d'eerste Maeght*) MIRIA.

SILPA. Me-Vrou, 'kversta vvat vreemts: als heden so vercondicht
Een *Geli'aditer* ons, een onghesien versoeck;

MIRIA. Wat isser voor gherucht? van vvaer? of uyt vvat hoeck
Comt ons de avontuur vveer op een nieu bestoken?

SILPA. Me-Vrou, sy brengt ons Eer: En 'tleet vvert nu gevvroken,
De *Outste* nad'ren ons, so dees Ghevanghen melt,

MIRIA.

MIRIA Waerom?vvat ift verfoeck? SIL. te kiefen tot een helt
U Vader, dat hy fy een heyl der *Geliaditen!*
En ftry voor Ifrael, met 'theyr der *Ammoniten*,
Dit's 'tgeen dat hy verhaelt, in *Geliad* ift beftemt.
MIRIA Hoe is 'tonvaft gheval te vvonder en te vremt,
Hoe fchickt de vvijfe *GOD, de Maker aller dinghen*,
Het goede naer het quaet? Wat al veranderinghen,
En fietmen niet? 'tfy druck, 'tfy blyfchap, vreucht of rou?
Silpa, treet voor in. SIL. So niet, u fy d'Eer Me-vrou.

Eerfte Handelinghe. V. Uytcomfte.

THOLA. ZAREZAR. REY. KNECHT. IEPHTHAH.

THOLA Ghelijck als 'tvlottich hout, 'tniet langher can geherden,
Ten berft en breeckt van een, vvanneert den fturen vvint,
Door 'tMeyr jaeght op een Rots, *Zyrt*', oft verborghen blint.
Alfo, O Ifrael! dijn Ademloofe clachten,
Vervlieghen met de Locht! God vvil u noot niet achten!
'tSchijnt dat den Hoeder flaept, den Stuerder van u Schip,
'tGheen hy door ftorm-vvint drijft, op een verrader Klip.
De Klip, is d'*Ammonyt*! de Winden, zijn de fonden!
Die onfe droeve Ziel, doen aen de Helle gronden.
Het Schip, dat is het volck, 'tgheen *Iacobs-God* verkoos,
Ondanckbaer voor zijn deucht, hertneckich ende boos,
Die, ach! niet vveerdich zijn, ZAR. dat ghy ons hedē richtet,
Maer hoe? U goedicheyt, die 'tgroote Rond belichtet,
Streckt fich fo verr' de Zee de koude Aerd omarmt!
Hoe veel te meer ghy niet u eyghendom erbarmt.
Den *Pharao* voor ons ghy in't Roo-Meyr bedollefde!
'Tgheen al hun vvapen-tuyg aen 'tZandig ftrant opgollefde.
Duyftvoudich ons ten dienft, in Krijgh op d'*Amalech*,
Wy hadden 'fdaegs geē Broot, oft fnachts geen licht gebreck
Ghy gaeft 'tbegeerde vleefch ons, by d'onflijtbaer kled'ren,
En

En droegt ons uyt het lant, g'lijck als op Arents ved'ren.
Maer voor u groote Deucht, ach! Heer vvy kennen quaet!
So hebben vv'u versaeckt, THO. Waer om ghy ons versmaet.
Maer Israel is dijn Kerck, die met u is verbonden;
Dijn hand die salft so vvel, als s'om het quaet can vvonden!
Ghy straft ons met de Roed, maer vverreptse haest in 'tvyer.

Verschooninghe.

REY. Nu *Outslen Geliads*, siet goeden Raet is dier,
En niemant onder ons als Hooft, derf 'tvoorhooft bieden;
Te *Mispa* leyt het heyr, van onervaren lieden,
En d'*Ammoniters* heyr, gheleghen in het vlack
Galaad, beschempen ons. THO. Weet dat ick onlangs sprack:
Soo vvie vroom-hertich vvil, met erren kloecken moede
Bestrijden d'*Ammonyt?* Die sal Israel hoeden
Als hooft, en rechten ons so vvijt als *Geliad* grenst.
REY. 'tIs waer, vvy hebbē't g'hoort, en hadden't vvel gewenst,
Maer d'vvijl daer niemant derft, THO. so salmen *Iephta* kiesen,
Een vvel ervaren man, *REY.* dats wel, ZAR. eer vvy verliesen
Den tijt, die't al verslint. Komt gaet met ons en siet
Hoe dat hy vvil. *REY.* Ach! Heer helpt Israel uyt 'tverdriet.

Eerste Handelinghe. VI. Vytcomste.

KNECHT.

Wie daer? THO. *Geliaditers.* KNE. so staet en vvilt vertoevē.
KNEC. Mijn Heer, IEP. Vervvacht, ic kom. THO. U hulpe vvy be-
Heer *Iephthah*: d'*Ammonyt* in't dulle oorlogs heyr, (hoeven
Sich Leghert teghen ons, en daer en is geen vveyr
By d'Israliten Heer, dies moetense vertsaghen,
Of sullen door het svveert, met schanden zijn verslaghen!
Erbarmt dy onser doch: Wy zijn u vleesch en bloet!
Komt zijt ons hooft en heyl, vvy bidde u met ootmoet:

Treckt

Treckt met ons in het velt? IEP. Treckt henen Weer in vrede,
Ick blijf in't Lantschap *Tob*, blijft ghy in uvve stede.
Of vreest het bloode hert, noch voor de kille doodt?
Dat ghy my nu hier soeckt, in uvven angst en noot.
Mannen 'tis al te slecht, gaet vvandelt uvver straten.
Sy dy de gene niet, die door, tafgunstich haten,
My ioeght uyt 's Vaders huys in droeve Ballinschap?
Maer nu, vvat vvildy my? ZAR. Dat ghy het Hooftmanschap
Aenveert, en ons beschermt, voor die ons Ziele drukken.
IEPH. Gaet en beschermt u selfs. THO. neē, 'tsou ons niet gelukken,
IEPHT. Ghy stiet my uyt het huys, dies yvert noch mijn ziel!
THOLA Hy stont noyt op mijn Heer, die nimmermeer en viel!
IEPH. U deerde niet mijn druck, my deert oock niet u klaghen.
ZARE. Ach! Heer, vvilt uvve Ziel, met onse zielen vvagen,
REY. Het roud ons, datmen u ondanckbaer heeft bejegent,
Den Hemel die ons straft, heeft u door roof gezegent!
IEPH. Ghy dreeft my tot het quaet. THO. vvy kennent 'tis ons
IEPH. So lijdt de straffe dan, mijn *Broeders* met gedult. (schult.
REY. 'tBeken van ons berouvv, getuygen onse *Outsten*,
IEPH. Sy maken hun dan op en zijn voor u de stoutsten.
Sy trecken 'tharnas aen, en grijpen hert en moet.
ZARE Vervvillicht onse Beed? IEP. Sal 'tonecht zaet en bloet
(Daer noyt d'onreed'lijckheyt my erven liet de lommer)
Van *Geliads* huys, ô spijt! bevrijen dy voor kommer?
Sal nu de arme vvraeck, die nimmer haer genoecht,
My dienen? neen vertreckt. THO. 'tIs godd'lijc so gevoegt,
Dat die u eerst verstiet' u vved'rom komt verheffen!
IEPH. Uyt noot, vvanneer ghy siet dat 'tongeluck vvil treffen,
U knecht? *REY.* So niet, mijn Heer sal onsen hooftman zijn.
IEPH. Kon ict gelooven, 'ksou RE. mijn heer ia, IEP. So siet mijn
Ziele vveygert niet, met Israel te sterven.
Maer so my Godt verleent, dat ick voor u verwerve
Den Zege: Na den Slach, en slae den *Ammonijt*;
Sal ick u Richter zijn? THO. Die zijn Tapyten vvijt

 Spreyt

Spreyt over d'aertsche gloob: vviens oogen sien int duyster,
En leyden Israel door 'troode Meyr, Die luyster
En tuygh ons beyder Reen: Doen vvy niet na u vvoort.

JEPHT. Nu Vaders 'kben te vreen: U Reden zijn gehoort,
Komt Hult my voor het Volck, ick sal der Leeuvven tanden
Verbreken door *Gods* hulp, 'kvvaeg mijn ziel in mijn handen,
So vvaer u vvoorden zijn, en Gode met ons tuyght.
Mijn leven is getelt, of *Ammon* vvert gebuyght,
Door 'tvvet verdovend' Stael, op hun godd'loose harssen,
En *Iephthah* sal het groen, met *Ammons* bloet vervarssen!
d'Onredelijcke daedt die oyt een Prins mistont,
Wert red'lijck eerst bestraft. Maer so hy mijnen mondt
Niet hoort: En dat hy hert verhert, zijn Hert en Ooren,
So lever ick hem strijt. ZAR. Gelijck hier is gesvvoren:
Zijn vvy en 'tgantsche Volck gesint, als uvven sin.

IEPH. Ghy knechten gaet met my. *REY.* mijn Heer komt met ons in.

Tvveede Handelinge. I. Vytcomste.

SINESIUS met zijn Heyr.

SINES. Ghelooft sy onsen *Mars*, die groeyt in't Stael geblikker!
Gelooft sy *Camos God*, (naest d'hooghste *Albeschikker*.)
Gelooft sy 'tgoddelijck Heyr. Ick sie'tgevvenste Rijck
In sulcken stant en staet, verstroyt van een. Ghelijck
'tHerkauvvend'-vvollich Vee, 'tgeē dvvalend sonder herder,
Dick graest aen *Horebs top*: Of g'lijck Noord-oost, al verder,
Den Schipper vry verbaest, *Neptuni* vvoesten plas
Doorploeghde, by 'tgeen oyt Vrou *Thetis* spieghel vvas.
Of g'lijck de Vrees verschrickt, de bloode rancke Hinden,
Wanneer't de Iagers hoort: Of 'truyschen van de vvinden,
In'tBoom-rijck duyster Bosch, bemantelt met de blaên,
Daer zijnse nau bevrijt, oft vverden licht verraên.
So ist oock met de Ioôn; sy derren 'tvoorhooft bieden,
Ziel-angstich half versaeght, hiel-lichtich om te vlieden.

Help *Camos!* zijn d'Hebreën meer als een slaefs geboeft,
Dat niet meer dan een Prins, oft Stalen iock behoeft?
s'Hadden vry vvils genoech, de vveeld' ging hun verdrieten,
Dies vveygerden sy Chijns, de vveytse *Ammonyten*,
Sy vveygerden Tribuyt de groote *Ammons-Kroon*,
Uyt lust tot vryicheyt: O hertgeneckte loon!
Bespotters van ons *Goon*. Comt nadert onse stappen:
So mach den *Charon* vveer, zijn Leren-Schuyt verlappen.
Ick trots dy! Komt vry aen, en blixemt met u schrick:
Hier is den Blixem! Komt, siet in een oogenblick.
Komt vvilt den Bloet-god *Mars* zijn outste Broeder tergen;
Bevvaeckt u Leger vvel, stelt vvacht op d'hooge Bergen.
Is *GOD* om u een Rinck, en eenen vier'gen Muyr
So vvert de Zege u: Dat eenmael 'theylich vuyr
Stijgh na den Hemel op. Maer vverdy langs hoe sloffer,
In dijnen Gosdienst? So doet onsen *Camos* offer,
En buyght u trage knijen, voor *Astarots* Altaer.
O Wee, 'tafvallich volck! comt krijschluy volcht my naer.

CHOOREN.

Israel oft u ontmoeten
Ammoniten, ô en vrucht;
Siet, vvanneer den Sondaer sucht,
Struyck'len krijghers radde voeten,
En u boete, die hun vveert,
Doetse vallen in het svveert.

Laet hun toorne vry al grimmen,
Laetse hebben vry vvat bots,
Laetse vvesen even trots,
Hooger sullen sy niet klimmen,
Als *GOD* vvil, die u bevlerckt,
Want haer vvegen zijn geperckt.

Nu ghy reynicht Ziel en handen,
En soeckt vvederom u Heyl,
Sullen *Iudaes* toppen steyl,

 Schi-

Schijnen 'snachts als Vyer te branden,
Tot een schrick van d'*Ammonijt*,
Die u Vrijen-stant bestrijt.
Wie *GOD* soeckt van gantscher herten,
En beschreyt zijn zonden hier:
Sal zijn Roede sien in't Vyer!
En genesen al zijn smerten.
Kruydt noch Plaester, siet, en heeld
Sondes vvond, aen't sondich beelt.
Sondich is den Mensch geboren!
Sondich neemt zijn leven af!
Sondich gaet hy na het graf!
Sondich heeft hy 'tHof verloren!
Sondich hy hem hier geneert,
Tot dat hy in Asse keert!
Noch en vvil den Mensch verlaten,
'tSondich quaet, 'tgeen *GOD* verbiet.
Heylich zijn Gods vvercken siet:
Maer vvee die hun Schepper haten,
En met eenen snelle loop.
Goden hoopen, hoop op hoop.
Godes toorne die vvil blaken,
Als dees sond op't hooghste bloeyt,
En men sich na Goden spoeyt.
Dan sal haest het eynde naken,
Van het boos verkeert geslacht,
Dat hun hoochste Goedt veracht.
Maer so haest de sondaers smeken,
En beschreyen haer misdaet,
Soecken't goede, laten't quaet:
Sal *GOD* door zijn knechten spreken:
d'Wijl dat ick u boete sie,
Wil ick dat mijn straffe vlie.

Tvveede

AMMON. SERAH. BODE.

IE ist, die sich hier roemt, dat een God door zijn kracht,
Alleen door 't eenich Woort, dit alles heeft ghevvracht?
Als dit volmaeckte Rond, en 'tgeen Natuer ons dichtet,
En die van d'eerste Eeuvv, tot dese Eeuwe richtet.
Die self vvas, eer yet vvas, 'tgeen oyt 'tvernuft begreep,
Self eer *Latonen* soon, door 'trits'len met zijn svveep,
Het snel-gevvieckte Iacht, kon loopen doen uytsinnich.
Of eer *Saturnus* gram, vervvoedt en al te vinnich,
Door vvisse prophecy, 'tonnoosel Kindt verslon,
En *Atlas* onghebeelt, den Hemel draghen con?
Lang voor 't Asuur Kristal, besvvaddert met de Wolcken,
Zijn vouchte tranen hiel, gh esloten in zijn kolcken.
Doen d'aerd' vvas vvoest en vvilt, ontformelijck vervvert,
Hy scheurde van zijn Tent, het duyster-nacht-seyl svvert,
En schiep 'tvolmaeck alleen.' Dit Roemen al de Ioden?
Die met een laster-mont, verachten al ons Goden,
Voor heyloos, crachteloos, doof, stom, ja als een Block.
Hey! opgheblasen Rot, die so braeft met het Iock
Van uwe slaverny, in een gheboeyde Keten.
Komt biet my eens het hooft. Sydy so stout vermeten,
En ruckt u roestich Svveert, uyt dijn ghebroken sche,
Met hulpe van u God? (die na u segghen me:)
Saturni Vader self, regeert, beheerst ghestadich,
So sie ick daed en roem. Maer neen, zijt bet beradich,
Loopt Slaven, u gheneert met Ploeghen, 'tis u best.
Voor 'tSvveert, so kiest de staf, voor vryheyt mint u Nest.
Dat 'thoog-gekrulde-blaeu, bid maer, dijn hooft bedwelme,
Voor 'tlommerige bruyn, van Stael-gheveérde-Helmen.
Hertneckich-Iootsch-Gheslacht-Komt Eclipseert de Son:
Bekleet dijn mag're Leên met Purpur, g'lijck *Ammon.*
En blixemt in dijn schilt den glants van *Iupijns* handen,

G'lijck ick doe als een Godt, en geessel deser landen.
Betemmer van het volck, dat oproerich rebel,
Sich door een ydel vvaen, noemt 'tzaet van Israel
Te zijn alleen. Maer neen, komt telt mijn stam vvat naerder:
Ghy vind't *Abrahams* Broer, te zijn ons eerste Vader.
Zijn Nicht ons Moeder vvas, haer Vaders Wijf en Kint.
Waer blijft dan uvven Roem? dat ghy u ondervvint
Te seggen: Wy alleen zijn 'tvolck van God vercoren,
'tGeen hy ons Vaders heeft by dieren Eedt ghesvvoren:
Vergeet hy t'geender tijt, vvy draghen zijn verbont,
En houden ons aent vvoort. Ia ick denck met de mont,
'tHert vvent sich verr' daer van. Hierom so moety slaven
Na u verdienst, in't Dal by *Mispa* zijn begraven.
Ghy Wijsgier *Serah*, segt: Wat dunckt u van het Rot,
'tGeen dertelmoedich schimpt en lastert onsen Godt?

SERAH Onlangs groot-moghend' Vorst: 'ksach dat de snood He-
In een gebroken hut geseten, maeckten Leeuvven, (breuwē
Ghedierten vlug, ja selfs *Minervaes* Voghel rou,
Met een ghescherpte kool, (by 'tvyer,) siet inde Schou,
Daer lachten 'tspot-rijck-aes, met 'talderschimpigst juygen,
Uyt lust (ja boose lust!) en riepen, vvilt u buyghen:
Dit is de ruyghe schets, en 'trecht ghemaelde Beeld;
'Tgeen dat den *Ammonyt* te dienen, niet verveelt,
Daer hy zijn Knijen voor buygt, zijn gulde doode vissen,
Den Schilder moet op nieu, zijn ouden God vernissen.

AMM. Hey, snoode lasterny, op onse hooghe *Goon*
Van 'tcrijgel-sinnich volck, de hert-gheneckte Ioon!
Den Hemel dy verslin, en d'aerd' moet u versvvelghen!
En 'tVyer brandt van u Struyck, de jong-geente Telghen!
Dat 'tSchuymich-vvoedich-Meyr, u kinderen verniel,
Met huys, met landt en Vee, met lichaem en met Ziel.
Ghy hebt u GOD vergramt: gady nu ons vergrammen?
Ghy siet niet boven 't hooft, dan licht ghevierde Vlammen.

SERAH Gelooft Heer *Coninck* my: Dees Ioden doen u trots.
Tot nadeel van ons Eer.

BODE. AMMON.

BODE. Lofsy de Wijsheyt GODS:
Die 'swerelts doen en raet kan door zijn vvoort beteug'len,
En spoedicht mijne reys, als of *Mercuri* vleug'len
Door 'tvoeteloos gheluck, my heden waer vereert.
Holla! Zijn Majesteyt, vviens groote rijck vermeert,
En d'Hemel heyl verleen, sy desen Brief gheghevén.
AMM. k'Sie dat hy van de hand *Sinesi* is gheschreven,
Staet op, Wat isser nieuvvs? vvaer leyt het Leger stil?
BODE. In *Galaad* mijn Heer? maer Raet noch Macht, noch vvil,
En isser by de Ioon, om teghenstant te bieden.
(In't Legher gaet het vvel,)'k sach veel duyst ys're lieden,
Die vlytich op hun vvacht bevvaken 'sKoninckx Heyr,
Israel sich begraeft te *Mispa*. AMM. 'kHoor de speyr
Is moedich opgherecht, met *Ammons* roode Wimpl'en,
Ontrenr daer de Iordaen, zijn voorhooft vvacht te rimp'len.
Vertreckt, en morghen eer de Sonne valt in't gras,
So krijghdy antvvoort op den Brief, die 'kheden las.

Tvveede Handelinge. III. Uytcomste.

IEPHTHAH. THOLA. ZAREZAR. ISRAEL.

IEPH. De GOD van *Abraham*, die vvie Hebréen vieren,
Na d'ingheschreven Wet zijns vingers, door zijn vvoort,
'tWoort dat de Hem'len selfs, deed' met zijn lichten çieren,
Wanneer 'tvolmaekte vverk der Schepping eerst quā voort.
Dees *GOD* heb ick bekent, te *Mispa* in het Legher:
De Reden en het geen dat heden is gheschiet;
Op dat hy Rechter sy, en d'alderkeurste Wegher,
Van onsen Eedt, soo vvie zijn vvoort houdt ofte niet.
So vvie den Hemel mint, die Min nu Israëls kind'ren,
So vvie de *Waerheyt mindt*, en is *Ghetrouw altijt*,

Die

Die *Blijft Volstandigh* vroom, om d'*Ammonyt* te hind'ren,
En grijp den taeyen Boogh en veerdicht hem te strijt,
Hy gord zijn svveert op zy, en laet zijn hellem binden
Op 'thooft, en past de Kreeft met yver voor de borst,
En metten slincker arm (vrymoedich voor de vrinden,)
Hy draeght een schilt, vvaer op men *Ammons* pijlen morst.
Besichtricht om en om: Ghy *Outste* hoe de vvallen
Van 'tomghegraven heyr, tot noch toe zijn bevvaeckt,
En laet u ouden Moedt so licht'lijck niet vervallen,
D'wijl dat Israëls *GOD* doch nimmer is vervaeckt!
Hy sluymert noch en slaept, en zijn Al-siende Ooghen
En vverden door den vloet van *Lethes* niet bedeckt.
Hy spreeckt: Dit is mijn Volck, siet ick heb u ghetoghen
Uyt slaefs *Egypten-land*, en heb min knecht vervveckt:
Eẽ onbespraeckt *Man*, maer Tael-rijc door zijn broeder,
Den *Aaron* die vertolckt mijn Reden *Pharao*,
Die sich so lang verhart; tot dat de droeve Moeder,
Haer eerst gheboren soon sach ligghen op het Stro.
Ick baende u den vvech, door d'onghebaende weghen,
En maeckte 'tRoode Meyr tot een gheschelpte vloer,
En heb door myne hant d'*Egyptse* roem versleghen,
Die met zijn Oorlogs heyr u na de hielen voer.
K'heb u in de vvoestijn ghevoed viermael thien jaren,
En 'kgaf u 'themels-broot. van d'hooghen Hemel af,
U dorst: De Steen-rots splijt, en laefde uvve Scharen,
En lusten u het vleesch: ghy vveet dat ick't u gaf.
Den *Amalech* voor eerst, vvou u door-gang vveygheren:
Hy quam en streed met u, ja druckte dy door 'tsvvaert,
Dies *Mose* mijnen knecht most op den Berg steygheren.
Door vviens ghebedt ghy saeght hoe lief dat ghy my vvaert,
'Kheb u door *Iosua* de sone *Nuns* ghegheven
Ruymt in 'tbeloofde land, daer Melck en Honich vloeyt;
Maer dijn ondanckbaerheyt, en dijn afgodisch leven
Veroorsaeckt, dat het Vyer mijns torens om u gloeyt.

Met

Met *Iuda* stond ick op, en sloeg de *Cananiters*,
En *Simon* die hem holp ving *Adoni Beseck*,
Sy sloeghen insgelijckx oock al de *Pherisiters*,
En noyt haddy mijn hulp, mijn raet, noch troost ghebreck.
Athniel Kenas soon ick u ten Heyland stelde,
Cusan Risathaim sloegh hy door mijne hand,
Siet! om dat de *Siriers* u al 'tonred'lijck quelde,
Door *Ehud* vvierp ick oock den *Eglon* in het zant.
Samgar den *Anaths* soon, (vvanneer ghy tot my schreyde)
Versloegh den *Philisteen* tot ses-mael hondert man,
Slechs met een Ossen stock vvaer me hy d'ossen vveyde.
Wat meendy dat ick noch in noot niet helpen can?
Abinoams soone, den *Barak* u verloste
Hier na van *Sissera*, die *Hebers* Wijf vervvorght;
Een vrouvve *Iael* g'naemt, u heylant vvesen moste,
Als ick g'noegh had de straf van *Iabins* heyr gheborcht.
K'riep van den dorsch-vloer selfs *Gedion Ioas* soone,
Wanneer den *Amalech* en *Medianijt* u druckt;
Sebah en *Salmuna* sach m'hare vvreetheyt loone,
En 't *Medianiters* heyr vvird door hem vvegh gheruckt.
Thola Pua soon stond doen op om u te helpen:
Na dat d'heyloosen Man *Abimelech* verscheen,
Een *Geliaditer* quam daer na u kommer stelpen,
En vvas de heyl de jongst voor Israel heeft ghestreen.
Ondanckbaer Volck! Wat al heb ick u niet bevvesen,
Voor goetheyt, sorgh en hulp? Die ghy onvveerdich zijt!
En nu siet daer een man die ick heb uytghelesen,
Dit sprack de Heer tot my. THO. Die gheve nu ter tijt
Dat zijnen knecht voor hem met open herten vvand'le.
En als een trouvven Voochd 'tghemeene best verhand'le,
So met gherechticheyt, in 't straffen van het quaet,
Als 't Vorstelijck beleyt, in 'tgeen de Krijgh aengaet,
Dat hy den *Mose* volght, en yver voor dijn vvetten,
En dat hy over al d'Afgodery belette,

En sy met ons ghesint: *De Eendrachts Pylen-Tros,*
Door List, noch door ghewelt, noch Twist te makenlos.

ZAREZ Gheluckich is het landt 'tgeen d'Alderhoochste Zeghent,
Met een Godsalich Vorst, (vvaer med' hy ons bejeghent.)
Die 'tHarnas in Gods Vrees, en lust der Wet aentreckt,
En met den Helm des Heyls, zijn hevich hooft bedeckt,
Gheharnast tot den Krijgh, ghevvapent tot het strijden.
Doch niet door zijne hand, en sal hy ons bevrijden,
Ten sy *GOD* voor ons treckt, met 'tuytghetoghen svveert,
Waer me hy 'tgodd'loos heyr vvil delven onder d'eert.

ISRAEL Om dat ghy ons vergeeft de sonden, vvy ghenegen,, zijn,
'Te roemen op u Macht: *Want HEER wie kan ons tegen,, zijn:*
Wanneer ghy met ons Zijt? IEPH Dit sal den vyandt sien,
Waer hy sich aen vergrijpt, vvaerom, en oock aen vvien.
Maer eer sich Israel rust (ghy *Oudtste*, vvilt my raden:)
'kHeb lust te vveten Réen: De oorsaeck en vvat schaden
Ammon verhalen mach, vvaer in hy is vercort,
Eer dat het Israels bloet ong'rechtich vvert ghestort.

THOLA Komt senden vvy de geen die't hem met Réen af-eysen.

Tvveede Handelinge. IIII. Vytcomste.

AMMON, GESANTEN VAN IEPHTHAH.

AMMO De onvermoeyde *Grijs*, die met een kromme Zeysen
Het trots gebouvv vermaeyt, ('tzy hoe verheven prat
d'*Egyptse Pyramid*, oft d'alderoudtste Stadt,
Hun Tooren-spitsen hooch in 'sHemels vvolcken berghen,
En derren met hun gront, 'tverganckliijck vvesen terghen:)
Dit's d'onvveerhaelbre tijt, die Rijcken nederstort,
Wiens vleug'len nimmermeer *Atropos* scheyr vercort.
Dees comt, door 'tvlugh gerucht my in de ooren donderen,
Israel maeckt sich op, vvie soud hem niet vervvond'ren?
Hy condicht dat een Man, sich vvaent vvel so veel mans,
Om ons 'tvoorhooft te bien, en tasten na de Lans.
Ia grijpen 'tsvvaert in d'handt, om Israel te bevrijen,

En

En met een vroō gemoet derr' 'tvveeld'rich Ros, beschrijen.
Sijn bruyn geharden schilt, bemaelt hy met dit schrift:
Dees Vorst is met het Sweert, van GOD zyn Heyl begift.
En seyt daer by: De Ioòn zijn *Abrahams* zaet gerekent,
Dit lant hoort ons. En die't ons vvederhout, vvy vvrekent.
So mannen so grijpt moet, en kruypt uyt uvven nest,
En glorijt uvven Naem in hoop, en doet u best.
Hier is een Roe! een Schrick! en Blixem voor u Zielen,
Die u sal metter yl, doen omsien na u hielen!
'tis vvonder dat de aerd'u raserny niet belght,
En datse 'tcrijghel-Rot niet in haer Keel versvvelght!
Wat Vreemders sie ick hier hun voeten tot my vvenden?

Verschooninge.

GESANTEN. AMMON.

EERST Groot-Koning g'luck en Heyl: d'Heer *Iephtha* die gaet sen-
Zijn Boden, voor de troon van uvve Majesteyt, (den
Wiens vvijt-beruchte Naem, het vlug-gerucht verbreyt,
Door dien g'u roemt begunst, van die ghy hout voor godē.
AMM. 'kHoor dat ghy Boden zijt gesonden van de Ioden.
TWEE. Ia mijn Heer. AM. Segt op dā: wat's 'tgene dat ghy wilt?
EERST De geen die't al beheerst, waer voor de Globe trilt,
En d'Hemelen beweeght, wanneer *Hy* ons wil nad'ren:
De *GOD* die is en was de *GOD* van onser Vad'ren,
Die op de Winden vaert, en breyt de Wolcken uyt:
Den *Maker* van het Noord, het Oost, het West en Zuydt,
Ia alles al uyt niet. Wiens Eng'len zijn de Posten,
De Heere Zebaoth, die Israel verloste
Uyt *Pharonis* handt, die heeft een Strijtbaer Helt
Verweckt, en tot een heyl van Israel gestelt:
Om so g'onred'lijck zijt, u red'lijckheyt te leeren
Door Rêen of door het sweert: Maer eerst is zijn begeeren
Te weten wat ghy hebt met hem of t'volck te doen,
Dat ghy tot hem en 'tland comt krijgen? AMM. Also groen

 Alst

Alſt u Heer *Iephthah* ſtaet, vviens naem 'tgherucht my conde,
Die uvven mond vervult met vvoorden, heeft ghesonden:
So groen, en groender (*Ioon*) ghelooft vry ſtaet het my:
Verſoeckt hy ſtrijdt? Ick meer. Maer nu gaet henen vry,
En condight uwen Helt, ick vverd, (ſeght hem) te korſel
Om reen te geven, doch eer ick het Rot vermorſel,
'tGeen dertel-mondich my de Oorſaeckx-Reden eyſt:
Dat Iſrael ſich eerſt ten vollen vvel bepeyſt,
Oft niet de vvaerheyt is, of hebben vvijt ghelogben?
En namenſe geen Land doens' uyt *Egypten* toghen?
Siet! van 'tLand *Arnon* aen tot ſo verr' *Iabock* grenſt
Aen dees ſyd' de *Iordaen*. Nu w' hadden vvel ghevvenſt
Dat dit ontloopen volck, (Niet vveerd datmer om ſtrede)
Na rouvv van ſulcken daet, my hadden vveer in vrede
Ghegheven, 'tgeen men ons onred'lijck noch onthout:
En ſo dit noch gheſchiedt? gaet, ſeght, en my vertrout,
'kSal hun genadig zijn. Ee. Veel danck ſy d'hoochvveerdige
Koning, die ons gaet met rijcke Reen afveerdige,
So immers 'teen oor hoort, maer 'tander ongheſtopt,
Verhoord de andre rêen, ſo ons de Waerheyt klopt:
Door 'tvvroeghen van 'tGhewis, ghelooft op onſe monde:
So kennen vvy de ſchult. Twe. Die ſvverelts vvyde ronde
Behangt met zijn Tapijt, en Iſraels ſonden deckt,
Bevvaer zijn Majeſteyt. Ee. Wy bidden verlof. Am. Treckt,
Uyt mijn bedvvelmde Zael, na d'opghevvorpen Heyl,, vvis,
En ſegt dat *Ammons* Reen voor Iſrael al te veyl,, is.

Verſchooninghe.

GHESANTEN.

Eerst Ten is de vvaerheyt niet (O Koning) die u port,
Te geven reên: Waerom ghy Iſrael ſoeckt te drucken:
Noch 'tis geen luſt tot recht, vvaer doort u mocht gelucken:
Noch langh gheleden ſmaet, waer door m'u goon vercort.
Twee. De makers van u goon, ſien laes! hun houte blocken

Verhe-

Verheven en gepronckt, geschildert en verguld,
Geoffert uvven *Smidt*, en s' hebben noch gedult:
T'is brandich licht en droog seer dienstich voor de kocken.

EERST Den maker gaet int bosch, en neemt zijn bijl, en houdt,
En velt een boom, daer vveet hy beelden van te schaven,
Hy beytelt, steeckt, en snijdt, O vvonderlijcke gaven!
Den mensch die maeckt het geen, vvaer in hy selfbetrout.

TWEE. Nu Coning dits u ernst, de goden vvildy vvreken,
Ick acht de handen van u *Camos* zijn vol gicht,
Of heeft hy 't*Podagra*, dat hy hem niet en licht?
Of sal hy ty genoech sich in het harnas steken?

EERST Of ist den yver niet die g'om u goden drijft?
Maer ist de rijcke Reen. (Meesterse van de vromen,
En drijftse tot de deucht,) vvaerom g'hebt voorgenomen
Te richten onder ons? O Coninck siet toe! *Blijft*

TWEE. *Volstandich* in u doen, gerechtich in u vvercken,
En heylich in u Eedt, vvaerachtich in u vvoort:
So sal 'natueren recht, *Tydts-Dochter* brengen voort,
En d'Hemel sy u Borch, en sal u heyr bevlercken.

EERST De reden is een vonck, die in ons herte ruert,
De reden is 'tgemerck, van al die *Waerheyt Minnen*,
De Reden teugelt staegh de reddesoose sinnen,
En vvijst ons d'Hemel leer, so lang het leven duert.

TWEE. 't Is dan de Reden niet, vvaer door g'u Monarchien,
Hier soeckt so grondich diep te vvort'len als de lucht:
U Hel gods rijck bedaeckt. En so hooch als 'tg erucht
De snel-gevvieckte-Faem, gaet s'Hemels vvegh doorsnijen.

EERST Wat ist: (*O Ammon*!) 'tgeen dat u op ons verhit?
Ist ongestadicheydt? Of ist bedrieghlijck vvanen,
Van't ydel, 'tgeen gedroomt, u eygen vvegh mocht banen?
Die nu gelijck ghy segt dat Isr ael besit.

TWEE. Den Wollef vind vvel yet, vvil hy het Schaep verslinden,
Hy dicht een quaet en roept den neervallende stroom,
Beguyst u ruyghe muyl, O Kauv ver zijt so vroom

 En

En sondloos als ghy vvilt, ick sal u toest vvel vinden.

EERST Gelijck een Appel leyt aen 'tblikk'rich vuyr en blaest,
En nietemin de hitt' zijn vochte schellen bluystert:
So ist met d' *Ammonyt*, die na gheen Reden luystert,
Maer blaest 'tvier zijns verderfs. TVVE. O mensch die u ver-
Dat is het blint gheluck, met voeteloose vviecken, (dvvaest!
Die op haer Ronden kloot, u vriendelijck toelacht.
Ghy denckt: Israel is u onghelijck in macht,
Sy g'lijcken met hun heyr, de halfgesonden siecken.

EERST Bedrieght u niet, siet toe, siet toe, vvie dat ghy trotst.
By ons is voor u Zee, een Staelgevijlde grendel,
Die al u Baren schut. Ontrolt vry 't bloedig Vendel,
Wy zijn met Godes macht en 's hemels heyr berotst.

TWEE. De Son onttoomt zijn Iacht, ick sie de gulde stralen
Verand'ren in Saffraen, by *Thetis* grauvve vest.
De Vogeltjens zijn heen gevlogen na hun nest;

EERST Wie keert by tijts doet vvel, vveldoē bevrijt voor dvvalen.

Tvveede Handelinge. V. Uytcomste.

IEPHTHAH. GESANTEN.

IEPHT. So haest den lieven dach vviert van den Haen gekraeyt,
En kon Doots-Suster my de Oogen niet vervaken.
So haest de ronde Son de aerd' met gloor bespraeyt,
O Israel so siet m'een herder voor u vvaecken,
So haest en sietmen niet de kronckelige Wolcken,
Ontsvvaddert van het bruyn en svvart bestickte zeyl,
Of ick ben van mijn Koets, ick d'yveraer der volcken,
Ick u vercoren Prins. en opgevvorpen heyl.
Als al de Werelt schijnt door *Lethes* stroom bestroomt,
En d'onvernoechde vvraeck mach *Ammons* geest ontrusten,
Becommert sich u hooft. die sluymervallich droomt,
En troetelt sich door hoop, in zijn begeerde lusten.
De lusten daer mijn ziel so grondigh graeg na yv'ren,
Met vvil en reden zou: Dats dat ick *Ammon* sla,

Eer

Eer tvvee-maels-thien de Zon sich spiegelt in de vyv'ren,
Of dat hy my te recht, oft ick hem recht versta.
Ghy *Vaders* van het volck, ghy trou verbonden staet,
Regeert met rijcken raet de veel hoofdige Hoofden,
En soeckt u sellefs niet, door vuyle eygen baet,
Die laes! niet dan te veel het rechte recht verdoofde.
So g'yemant siet vercort, daer is noch hooger pleyten,
Daer is noch hooger recht, daer is noch hooger svvaert,
En Vierschaer die verdoemt, en straf der booser feyten,
Daer yeder vrome Ziel eenvoudich sich verklaert.
En kreuckt de *Gods-dienst* niet, door eygen vvijs vernuft,
Of buyght *Gods-Wetten* niet, na u natuerlijck vvanen,
De mensch is vleesch en bloet, 't geen licht in 't *Godlijck* suft!
En vvil vervreemd van *God*, verkiesen nieuvve banen.
Nu treet op d'ouden vvegh, en vraeght hoe dat u gangen,
Gerechtet mogen zijn na 't richtsnoer des gheloofs?
Vervloeckt d'Afgodery, ontslaet die zijn gevangen,
En reynicht d'handen, die (ick ducht) noch zijn vol roofs.
Ick heb mijn sonden siet! Voor Israels God gebicht,
Ick heb hem toegevvijd, de rest van al mijn dagen,
Ick heb hem Eed gedaen, so vvaerlijck als hy richt! (vvagen.
'k En vvijck niet van zijn vvoort, vvaer voor 'k mijn ziel vvil
Treedaen verslagen volck, en nadert met gebeden:
By een gebroken hert, door vvaer berouvv tot *Hem*,
So sal u licht opgaen gelijck den Morgen heden
Vervrolickt voor den dagh, eer ick u nut bestem.
So in 't geen dat u raedt en goede wille prijst,
In 't rechten van u saeck, als 'tgeen de ys're lieden
Nootvvendich schorten mocht, en 'tgheen de Reden vvijst,
'tSy straffen van het quaed, 'tgebieden, oft' verbieden.
De Rechters zijn de gheen die Godes beeld vertoonen,
En spelen op 't toneel des Werelds d'hooge Rol,
Die hun ziel bloedigh staet, so sy het quaet verschoonen,
En vvroeten in het aertsch gelijck de blinde Mol,

Ver-

GESANTEN. IEPHTHAH.

EERST Zeer vvel te pas, ſiet hier, d'Heer *Iephthah* ons ontmoeten,
IEPHT. Geſegent zy u komſt: En lieflijck zijn de voeten
Die nad'ren Iſrael om kondigen de vreed.
Wat ſeyt zijn Majeſteyt? EER. Die 'tgroen geſchildert kleet
Der aerden, noemt zijn Banck, en d'Hemel zijnen Zetel,
Die geeft mijn Heer geluck: TVVE. De Koning is vermetel
Geſvvollen door de vvaen, van zijn gedichte reén!
Hy ſeyt: Als Iſrael trock door de Roode Zéen,
Uyt 'tſlaefſch *Egypten-lant*, ſo hebben ſy de Palen
Genaeckt van *Arnon* eerſt, tot by de vlacke dalen
Van *Iabok*, en den vloet der glaſiger Iordaen,
En dit zijn landt (door 'tſvvaert) dat taſten ſy doen aen,
En nament met gevvelt, en houden't tegen Reden:
Maer ſoo men't vvederom hem ruymt, en geeft in vreden
Den Eygenaer die 'thoort, ſo hout hy hem geruſt,
Dits 'tgeen hy u ontbiedt, en niet meer. IEP. My luſt
Noch andermael, noch eens zijn dvvaling hem voor oogen
Te ſtellen: Want ick vveet zijn ſegggen is gelogen!
Iſrael nam gheen Landt ſelf van den *Moabijt*,
Noch van den *Ammonyt*. Dies ſoeckt hy maer den ſtrijt,
't Zijn redeloofe Rêen, zijn vvoorden zijn als vvinden,
Wiens ruyſſchen datmen hoort? maer vvie kan ondervinden
Zijn Leger, plaets, en vvegh, en vvaer hy henen blaeſt.
Alſo m'hoort *Ammon* oock, die door zijn vvanen raeſt,
En terreght my tot Krijgh! Wel aen comt met ons binnen,
Wy ſullen op dit ſtuck met rijpen raet verſinnen.

CHOOREN.

Wanneer de *Waerheyt* is door reden ſchijn verdoemt,
Komt,, ſent u Boden dan met vvaerheyts toorts in d'handen.
Schande,, erft de Prins die by de rêen gekromt
Somt,, zijn eygen Macht, en ſlaet 'tgerecht in banden.

Ammon

Ammon so g'ŭ verhard, en hoort geen vvaerheyts reden,
So sal u Konings Rol met d'eere zijn volspeelt,
En denckt g'hebt met 'tgeluck u aertsche rijck gedeelt,
Daer u voor-gangers oyt so bloedelijck om streden.
De Boden zijn op vvegh, die u de tvveede male
Verhalen,, hoe dat ghy onred'lijck hun beticht,
'tLicht,, der vvaerheyt self verlicht u herten zale,
Dwalen,, laet, gaet recht, vvant d'Opper Koning Richt.
Hy sit op sijnen troon, en vvil met d'ys'ren staf
Vermorselen de geen, die hem niet vvillen eeren!
O mensch! sluyt niet u hart, vvert vvijser, en vvilt leeren
Te luystren vvaerheyts Rèen,en laet u vvanen af.
Isra'el vvilt door Rèen, u Rèen-schijnende-glans,
Gans,, door 'trecht verhael u onrecht teghen spreken,
'kReken,, ghy en soeckt niet 'tvvelvaert uvves lans,
Kans,, en isser noch om u na lust te vvreken,
Den *Pharao* ghedenckt: Laet die u spiegel vvesen,
Hy hoorde *Mosen* niet, hy schimpte met *Aaron*,
Maer als hy in het Meyr sach dat hy niet en kon
Ontcomen, most hy noch een hooger Koning vresen.
Hy riep grijse *Neptun*, siet! vvie ghy vvilt verslinden,
Winden,, vvat is u dat ghy so vvoedich raest?
Haest,, ontsiet mijn Kroon! Ick ben *Aeools* beminde,
Vrinden die op 'thoochsts nu d'hel zijn aldernaest.
Ten holp niet het Meyr, dat heeft sijn heyr verswelght,
Hy most, hy vvoud of niet, het Aes zijn van de Vissen!
O Coning! leert, gedenckt, het cond' u mede missen,
De Vrou van 'theylich recht sich om u reden belght.
Ghy denckt veel licht, ick maeck mijn legher vast gerots,
Trots, vry d' *Ammonyt* hy comt sijn Zolen lichten,
Svvichten, is, u best, oft uvven val die plots.
Bots, niet aerden Pot op mijn ghestaelde schichten.
Neen Koning! siet, het svvaerd besturven in de vuysten,
Van'thert genomen Volck, dat op hun Heylandt bromt!

O luystert op 'tgherucht ! hoort! hoort Israel comt
Met sulcken Veldt-gheschrey, ale oyt de Winden ruysten.

Tvveede Handelinghe. VI. Uytcomste.

EERSTE. TWEEDE. DERDE GHESANTEN. AMMON.

EERST Wel tienmael 'tmorgen-root quam spieg'lē sijn Paruyck,
Met 'tkriecken van den dagh in *Thetis* Water-cruyck,
En deed' het lichte blaeu van 'sHemels koele tranen,
(Ghestort op 'tgroene kleet, by 't schijnsel van de Mane)
G'lijck als ghedistilleert, verdvvijnen in de Locht.
Eer Israel u Boôn de Coning spreken mocht,
Eer dat sijn Majesteyt rechtvordrich socht de Reden
Te hooren na de last. 'Khoor hy comt hervvaerts treden,
Hy nadert na ons toe. *O Prins!* blijft niet verhart:
Op dat u Rechterstoel in vvaerheyts Reden vvert
Ghehanthaeft, en bevest, Pylarich vast in gronde,
Daer anders 'tgroot ghebouvv zijgt door den last der zonde.
AMM. Wat vvildy andermael? Rebellen segt vry aen!
'Ksal u onnutte Reên ghenadelijck verstaen, (heyd,
Wat's 'tgeen u Heer onbiet? EER. Niet dan de heldre Waer-
Die door u herten kolck licht met de Tours der klaerheyd.
TWEE. So ons mijn Heer verschoont, en neemt ons Reên in 'tgoe
Wy beginnen. AMM. Dat zy verr' dat ick u anders doe.
DERD. So seyt *Iephthah*: (Heer) Israel heeft ghenomen (men,
Geen landt soo't hervvaerts quā van *Nilus* groen blau stroo-
Uyt 'tRijck 'tgeen vvel besucht hun droeve ramp beschreyt
Dat een onsterflijck God sijn Volck heeft uytgheleyt,
Na 'tRoo-gul-zandich-Meyr, door 'tvvonder sijner handen,
O vvonder! vvert de Zee, tot Carmozijnen vvanden!
Ia aerselt achtervvaerts, op dat haer *Thetis* deckt,
So datse nau het stof van Israels Solen leckt!
Daer *Pharao* versoop met al d'*Egyptse* scharen,
Die riepen: *Isis* helpt! *Neptunus* vvilt bedaren!
U soute Toomen grijpt, en kemt d'oneffen vloên,

Op dat wy aen het ſtrant u d'Offeranden doen.
Siet Coning! als den *GOD* der aller goden gode,
Zijn Vollek door dit werck verſchrickten, door het doôden
Van ſulck ontſichlijck Heyr, 'tgeen d'afgront binnen ſlorpt.
Als hy de Zee beval, die flux de Wap'nen worpt
Aen d'Oever, die het Meyr d'*Egypters* had gheplondert,
Het vvapenlooſe Volck ten dienſt. O die vervvondert
Doen vvaren! Was het Heyr 'tgeen Godes liefd aenſach,
En trou in vvederſpoet, ſo datmen roemen mach:
Dit Volleck is ghelijck, den Appel in G O D S *Ooghe*!
Wie die aenraeckt, die raeckt den Heerſcher, die om hooghe
Beſit zijn gulde Troon, en ſvverelts doen betoomt.
Zijn Boden voor ons Heyr, vvas geen *Mercur* ghedroomt!
Maer 'tvvaren daegs en ſnachts Colomnen, d'een als vierig
Die glinſterde des nachts, en 'sdaeghs wit-Wolkich çierig,
De andere voor ons ging, van 'troode Meyr (of Schelf,
Of Riet-Zee noch ghenoemt,) tot *Kades*. Waer dat ſelf
Iſraels Hertoogh ſant zijn Boôn, aen d'*Edomiten*,
Op dat hun Coning ons verhoorde. Maer s'en lieten
Vervreemt 'tuytheemſche volck niet treckē door hun lant,
En andermael hun Boôn by *Moab* 'tſelfde vant.
Alſo bleef Iſrael te *Kades* henen ſvverme,
In't vvoeſt *Arabiſch* vvout 'tgeen met zijn kromme ermen
Dees vvree ghebueren komt begrenſen en bevanght,
Die niet en ſien vvat ſtraf hun over d'hoofden hangt.
Dus ſukkelt Iſrael om d'*Edomiters* palen,
Van daer de ronde Son, de *Gloobe* met zijn ſtralen
Vergult, vvanneer hy ſtijght uyt *Thetis* marmer-vocht,
Als teghenvoetich volck zijn tourts beooghen mocht.
Van daer het Pluym-gediert, 'tſaffranich licht comt groetē,
En d'Hemel gloreloos betaelt zijn nachtſte boeten,
Sy kromnen *Moab* om, maer s'hadden noyt ghevvenſt,
Te leg'ren 't *Arnon*, d'vvijl dat *Arnon* 'tlant begrenſt
Tot d'*Ammoriten* Roem, *Heſbons* Coning ſpillen,

 Sy

Sy tijt door hare Boön, devvijl ſy niet en vvillen
Wan-trouvvende ons heyr te trecken door hun rijck,
En vveygeren alleen geen vrientſchap, maer gelijck
Beſpieders, ſlim geboeft, (die trouvve oyt verſtieten,)
Soo maken tegen ons ten ſtrijdt de *Amoriten*,
En grimmich op gheruyt, ſy volghen Iſrael na,
En legherde hun volck gheharnaſt tot *Iahſa*,
Daer 'tvvrevelmoedich heyr luſtgierich vvilde ſtrijde,
Waer door 'tmoſt na hun val ons 'theele landt in vvijde,
Sy vielen door het ſvvaert, devvijl Iſrael vvon
Al d'*Amoriters* landt, van *Iabok* tot *Arnon*,
Van daer de Wildernis aen dees ſy de Iordane,
Beſchaduvvt daeghs haer vloet, en ſnachts de ſilv're mane.
Soo heeft nu d'Heer de Godt Iſraels, voor ons heen
Verdreven d'*Amorit*, om dat ſijn volck alleen
Met ruſt bevvoonen ſou, 'tgheen hun den Hemel jonde.
Nu Koning, ſiet! ghy dvvaelt, hebdy u ondervvonden
In te nemen 'tlandt, 'tgheen Godt ons eyghen gaf?
Ghy doolt, O Prins! en graeft al blindeling u graf,
Hoort Reden, luyſtert ons, en vvilt u niet vervremen,
Maer vvildy crijghen? crijght, en vvilt het landt innemen,
'tGeen *Camos* uvven godt voor u ontledicht heeft,
En laten Iſrael 'tgheen, vvaer in hy vredich leeft.
Oft meendy grootſchen Prins, u recht is al veel beter,
Dan oyt vvas *Zipors* ſoon den *Balak*? Die d'*AL-WETER*
Vergrimde door een daedt, gheraen en ſlim bedacht,
Als hy door geyle min ons tot d'Afgoden bracht,
En ſocht door hoeren loon 'tverkoren volck t'ontvvijen,
En huerde *Bileam* om te vermaledijen,
Ia oft hy oyt een quaet in Iſrael heeft gheſticht,
En crijghden teghens hun. Wat heeft hy uytgbericht?
Nu thien-mael drie-maels thien, in'tvvalef maentſche jaren,
Heeft Iſrael ghevvoont in *Heſbon*. Seght: hoe vvaren
Dijn knijen ſo verſlapt, en d'handen ſo vertraeght,

Dat

Dat ghy niet dadelijck dit volck hebt verjaeght?
Of ſpruyt u goedicheyt (door 'tdralen van u toeven,)
Uyt een *Orakel* van u *Camos*? Wilt ontſchroeven,
(Soo't u ghelieft *Monarch*) u knechten 'tg'heym hier van
Miſſeggen vv'in een vvoort, ons boodtſchap die is an
Een Vorſt, die vvaerdich is dat m'hē de vvaerheyt condicht,
En Iſrael (gelooft) heeft aen u niet gheſondicht.
Sijn Majeſteyt vergrijpt ſich nimmer aen het quaet,
Dat hy met d'yſre lien Iſrael teghen gaet,
Ia krijgh en ſtrijdt op ons de vrye Iſra'liten,
Godt oordeelt tuſſchen ons, en tuſſchen d'*Ammoniten*.

AMM. Help *Iupijn!* vvat ick hoor, van deſe trotſe Ioòn,
En vvat heylooſer réen, op onſe hooge goòn.
'kSvveer by ons *Camos* heyl! en by ſijn groote godtheyt,
Soo vvaerlijck als ick leef, 'kvergeef u deſe ſotheyt!
Maer ſoo ghy andermael voor my bevonden vvort,
Denckt dat *Atropos* u den draet des levens cort.
Neemt, brengt u heyl dees gift: 'kberoep hem op ſijn handen
Laet ſien oft hem geluckt, gelijcket hem in ſchande
Gheluckte, als hy ſich beholp met roovery.

TWEE. Groot-Koning na u vvoort, ſiet! ſo aenveerden vvy
Dees gift. AM. ſo doet en ſpoeyt u flux mijn zael te ruymen
U vvoorden zijn als Wint! veel lichter als de Pluymen!
V uytgheputte borſt is door u reén gheleeght,
Dus gaet, 'kheb u verhoort, danckt Godt dat ghy verkreegt
Ghenade, (door mijn gunſt,) u lanck Relaes te hooren,
Ick ben u Reen ſo vvars, ja ſo dat ick't te vooren
Gevveten had, g'en ſoud dees handtſchoen d'Hoeren ſoon
Niet brengen, opgeraept by d'*Ammoniters* Troon.

Verſchoovinghe.

TWEE. O Redelooſen Vorſt! O Prinſe! vvilt verſinnen,
Ghy kondt u ſelven niet, *EER.* vvat ſoudy dan vervvinnen?
Een opghevvorpen Volck, die u het Voorhooft bien?
Soo haeſt ſy 'tſtof en 'theyr van *Ammons* kinderen ſien.

SINESIVS, SISIPHVS.

SINE. *Neptun* die 'tblau gegolf doet svvalpen over Strant,
En spoelt 't Geduynte vveg: Als zijn bestierde hant
De soute Toomen grijpt, en met zijn Dry-tandt spitsich
Verschrickt den *Oceaen!* en maeckt zijn Zee-iacht hitsich,
't Geē bruysende door 't meyr de Koets ten Hemel vvent,
En schielick vveer den gront van *Plutoos* lucht berent
So m'ongestadich siet, de voeteloose Vrouvve,
Haer opgeblasen Zeyl oprollen en vveerhouvve,
Wanneer den lichten vvint door een *Boream* raest,
En soet'lijck over 'tlant vveer met zijn adem blaest.
So ist met Israel oock, de haest verschrickte Ioden,
Hun suffen in de angst, en beven inde nooden,
In't Iock zijnse gedvveeg, en uytgeteert van macht,
Als 'tluckxgevouvven zeyl de Zee en vvint versacht.
Doch vvanneer maer de Son zijn gulde stralen schittert,
En lacht hun vriendlijck toe, so zijnse vveer verbittert,
En grimmich in het stael. Sy derren nad'ren Dien,
Als 'thooft des heyrs sich roemt, en van de Wapen-lien,
De lien die d'oorlogs godt half maeschap connen rek'nen,
En die in't Zuyden Noord oprechten door Mercktek'nen
Hun *Zuylen*, tot bevvijs hoe vvijt haer heersing' romt,
En als haer Scepter reyckt, en als haer Kroone bromt.
De Ioden vvillen vaeck den grijsen *Neptun* formen,
Ia breken uyt haer vval, en op de Krijgers stormen.
En g'lijck de God des Wints de eycken boomen velt,
So schijnt dat Israel comt door't onbestuyrt gevvelt,
Op geen svvack buygend riet hun stale boogh te spannen,
Maer op den *Ammonijt*, de Mans der brave mannen,
Wiens schichten yder vrucht en nieu geslepen stael.
Help *Milcom* so ick vvijck, meer als een stijven Pael,
Die selfs 'tversoeck ontseyt voor *Iupiter* te deysen.
De vvijl hy mijlt den vveg des vvand'laers in het reysen.

Oft ſo 'khun hooft ontſie nu opgevvorpen vars,
Die ſich te onverſaeght toe-ruſt in't Harrenas,
(Een Roover die onlangs noch vrient en vyand quelde.)
So moet mijn ziel voor u als in een ſlinger gelde,
En mijnen naem die moet ſo lang 't *Lavender* bloeyt,
Door *Lethes* zijn bedeckt, en eevvich uytgeroeyt.

ZIZIP. Heer *Hooftman* ſo't u b'haeght, en dat dijn rijpe vroetheyt
Verſint 'tgeen ick betreck door ruw geſlepen ſin:
So bid ick dat ghy ſtilt de onbeſnoeyde vvoetheyt,
Van 'tongereddert Heyr. SIN. My dunckt dat ick bevin
Verbijſtert, ſo mijn geeſt onordentlijck vervvildert:
Dat ick my ſelven ſie te radeloos geſchildert,
Gedoot-verft op't Paneel, van 'tgroen geloovert velt,
Door dien 'kmijn onluſt ſie! ZIZI. Dat voor u immers gelt,
Mijn onvolbrachte raet: SIN. Wat? ZIZ. Datmen de Ba-
Blaeſt, en vvekkent heyr vã 'tooſteynd tot het vveſt, (ſuynẽ
Op dat het Ruyter-volck beſchrij de gladde Ruynen,
En 'tradde Voet-volck ſla de handen aen't geveſt,
Die 'tvvrevlich Wapen-volck omringhen op het leſt,
Met 'tblickkerich ghevveyr dat yeder vreeſt te vluchten;
So vvert den Iſralijt gelockt, dit dunckt my beſt,
Eer hy zijn adem haelt. SINE. 'tverhaeſten doet verſuchten.

SISIP. 'Tverhaeſtẽ wracht veel goets, en'tdralẽ wel veel quats.

SINES. 'tBeroude menich Prins te luyſt'ren na veel raets,
Abimelech verhaeſt ſich al te haeſt in't nad'ren
Aen *Thebets* toren. SISI. den roem der Iooden vad'ren
Sloech metter yl in vlucht den *Kedor Laomor*
Met zijn dry Coninghſ-heyr. SIN. nochtans de Soon *Zipor*
Den *Balac* die vvon tijt op Iſraël met dralen.

SISIP. Wat holpet hy moſt noch met ſchand voor Iſrael dalen,

SINES. Wat vvaendy dat dit volck zijn Adem maer verſchept?

SISIP. 'Kvveet dat een yder man zijn gauvve handen rept,
Men ſet de vvachten uyt dry dobbel op de vvallen.

SINES. Onveylich iſt voor ons, te meer hun t'over vallen,

En

SISIP. En hoe men langer vvacht te meer men hun versterckt,
SINES. Ic wacht na'sConincx raet, SI. 'kweet dat hy't niet bemerkt
'Tgroot voordeel datter is,'Tonord'lijck Heyr te scheuren,
SINES. Noyt vollegden der heyl uyt raed die van te veuren
Niet vvel vvas overleyt, gevvoghen en bedacht,
SISIP. De Raet bestaet int g'luck,'Tvoornemen in de cracht.
SINES. Na schickkingh van de goon vvaer door dat wy vermogen,
Den vvaen ons vvel bedriegt. *ZIZI.* Ick sach ons heyl voor
SINES. Streedmen, en ons hooft met Zeges crans gecroont,(oogen
Noeyt misded'die geen sich ghehoorsaem toond,
SISIP. Den Prins die luystert naeuvv,en straft vermeten vvillen,
Mijn raet en is geen dvvang.

Verschooninghe.

BODE. SISIPHVS. SINESIVS.

BODE. Wel die hun daghen spillen
Begunstight van de goon en lief getal de Prins,
Ontfangt dees' stomme Bood'. Den Hemel die na vvins
Sijn Majesteyt beheylt, vvenscht dat u cloecke handen,
Op 'theylige ghesteent doe smooken d'offerhanden
Aen *Mars*, op dat u g'luckt den seghe naer den slach. (dach
SINES. Hoe vaert zijn Majesteyt? Bo. seer vvel, *SIS.* cōt aengenamen
Komt nadert en vervarst, groot krijger in den Hemel
De krachten van u volck, op dat het Stael gevvemel
Der Iooden, die ons licht verduyst'ren, sy vernielt
Die hun vergad'ren g'lijc den Hemel is omvvielt,
Ontelbaer(inde Macht,) van tintelende Sterren.
SINES. *Sisiphe*, siet! 'k heb last om sonder lang te merren,
(Naer dat ons d'Hemel gunt zijn gunst te zijn bereet)
Dat d'aerde met ons bloet, oft t'Iootse sy becleet,
Eer drymael *Phæbus* rijst en vrouw *Auroor* verrast,
So vverdt de seghe ons, ofte Israel toeghepast.

Tvvee-

IEPHTHAH. THOLA. ZAREZAR. ISRAEL.

IEPH. ('Tſchijnt) *Pharo* is vveerom uyt roode meyr gedobbert,
En heeft 'tbezande Stael aen d'Oever afgelobbert,
Hy vveygert vvederom de afgeeyſte reén
Waerom hy Iſrael houdt in dienſtbaerheyt vertreén,
Waerom hy noch veel meer zijn ſonde vvil vergrooten,
En derr''tgecroonde hooft vveer op den prickkel ſtooten.
Hy terreght my tot crijgh, en lockt my tot den ſtrijt,
Hy ſent my d'Hantſchoen. Maer o Prins! o Prins! belijt.
Sy dy de oorſaeck niet dat ſo veel duyſent zielen,
U ſoecken door het ſvvaert ghevvapent te vernielen?
Als d'Heerſcher vanden *Nyl*, de *Amrans* ſoonen beyd,
De ſvvaer verdruckt Hebrée zijn vryvvordingh ontſeyd.
En crijghden teghen hun met zijn godlooſe reden,
Ia dobbelt 'tdagvverck meer om 'tbouvven van ſijn ſteeden
Siet! Heeft d'*Heer Zebaoth* 'tverharde hart verhart,
Als hy den Hemel g'noegh tot ſtrijden had getart?
Heeft *Og*, den *Baſanyt* de ſchrickelijcke Reuſe.
Voor heen 't Sprinck-hanig heyr in't minſte connen kneuſen?
Als vvas 'tgeſtalt ſo groot, dat ſcheen hy d'aerde dvvang!
En 'tBedd'vvas acht voet breet, en negen ellen lang!
Van yſer, daer hy 'snachts de rouvve romp op ruſte:
Noch viel hy voor d' Hebreé, op dat hy d'aerde kuſte.
So d'*Am'lechiten* oock hun hoocht, of grove léen,
Of macht geholpen had, als ſy op Iſraël ſtréen.
Gevvis onnoodich vvaſt, dat *Moſes* zijn gebede
Storte, en m'hun holp na't duyſter rijck beneden,
Door't moedelooſe volck vervarſt door 'shemel gunſt.
O *Ammoniters*! denckt, 'tis meerder als een cunſt,
'Tgeen *Balak* vvel vernam, 'tgeheylichde 'tontvvijen,
Met zijn heylooſe gift om te vermaledijen,
Siet! *Beliam* doet zijn mont om zeg'nen voor ons op,

En condicht Israels heyl, van d'hooghst des berreghs top,
Hy vvenste dat zijn ziel sich mocht voor God onvveerdige
(Met ons) en dat hy storf de doot van de rechtveerdighe.
Ist sake dat den Man die Godes bood vveerstond,
De Waerheyt tuygh'nis geest, en luystert Godes mont.
Hoe veel te meer ist quaet, ô *Ammoniten kind'ren*,
Dat ghy vveerspannich zijt, ong'hoorsaem, om te hind'ren
Dat Waerheyts Fakkel licht, door 'tredelijck verhael,
In duysternis spelonck, uvvs herten boosen Zael,
De Zael daer onverstant u red'lijckheyt doet pijnen,
Behanghen om en om met ongheloofs gardijnen,
Wel aen soo't u behaeght, en lust u na 'tghevecht,
So oordeelt God ons beyd, die eevvich heerst en recht.

THOLA Heer *Iephthah* grijpt een Moet, en vvakkert uvve handen,
En rust u in't ghevveyr. en reddert ons. De schande
Die met de sonde lach, voor 'sherten eycken Deur,
Die staet en gaet van ons, en d'eere die comt veur,
Met boete van berou, en quijtschelding der sonden,
En treed met Israel aen: ZAR. Gods gramschap is gebonden
Gelijck een jonge Leeuvv ghéketent en ghetemt,
Oock is de dienstbaerheyt in Godes raet bestemt,
Voorseyde Gode niet: *Abrahams* zaet te svverven,
Een-mael vier-hondert Iaer? Eer datse soude erven
Canaan, 'tvruchtbaer landt daer Melck en Honich vloeyt!
En daer de blaeu Iordaen uyt so veel beeckxkens groeyt,
Al eer s'in't vvijde Meyr krom-slangigh komt te losen,
Ghelijck den *Nyl* in zee doet, by het slaefsche *Gosen*.
Hun veertich daeghse reys, in veertich jaer verkeert,
Eer Israel de Woestijn van *Sinaï* passeert!
De sonde stutten hun, de sonde die doet sneuv'len,
En maken inden vvech veel opghevvorpen heuv'len.

ISRAEL Maer als de vlugghe tijt by Gode is beperckt;
Vergeeft hy onse sond' en toont zijn groote sterckt.
De vyand die voor heen ons als in't stof bedvvell'mde,

De

Die ruckt hy uyt het rijck! ja die zijn hooft eerst hell'emde,
En paste zijn Pansier, en hing 'tbekleede scherp
Op d'Heup, en greep de Lans', en met een vvis ghevverp,
Hy slinghert d'herde Key, by duyst gheveyrde schichten,
Op Israël, die moet voor Godes straffe svvichten.
IEPHT. k'Besluyt dan, ô Hebrêen! So vvie God heeft vergramt,
Maer boete doet ghegront, en op't Gheloof ghekramt,
Ziel-yvrich door de Liefd, by starck onfeylbaer hopen,
Die heeft alree de mijn zijns vyands onderkropen,
Hy heeft zijn schem'rich oogh ghevest in 'tlicht gheblick,
Zijns vyands gladde stael, 'tsy hy de Wolcken dick
Wil scheuren, door 'tgekrijsch en kleuren van zijn vvimp'lẽ
En vvil, met *Pharo* 'tmeyr met golghen vveer berimp'len,
Om volghen op het spoor de vliende Hebre,
Die in *Gods* gunste trock, en had den Hemel me.
Nu *Ammoniten* 'kg'loof dijn straf is u verborghen.
En *God* die met ons treckt sal u door 'tsvvaert vervvorghen.

Tvveede Handelinghe. IX. Uytcomste.

SINESIUS. SISIPHUS.

SINES. Treed' aen kloeckmoedich volck, treed aen ontsichlijck (heyr,
Den Hemel reyckt u toe het harnas en 'tgevveyr,
'Tgevveyr 'tgeen u beschermt, naest d'hulpe vande gooden,
Op 'tongehoorsaem rott de onverschrickte Iooden.
Komt Krijger Bloet-god *Mars* die lust hebt in't verniel,
Ick offer u mijn bloet, mijn lichaem ende ziel,
So 'teenmael dy ghelust dat ick in't hevig strijen
Ontschep, en moet dit rif zijn Majesteyt toe vvijen.
Die 'kheb belooft met eedt so 'kniet de Ioòn verdruck,
So roep *Lachesis* vry, ô Suster! ick en ruck
Zijn levens draet niet meer *Atropos* komt vvilt knippen
Ick sie 'tdood vervvich kleur op sijn besturven lippen.
Siet! mannen Roem des Eeuvvs: Ick tree u Moedich veur
Schroomt niet oft *Cerbrus* vvil ontgrendelen de deur,

En oft aen *Ach'rons* veyr den Schuytevoerder kuyert,
En vvacht na Zielen vracht vvaer op hy nimmer luyert,
Wy moeten een mael 'tlant van *Pluto* Rijckdoms godt
Bevvoonen, t'vvijl dit aertsch in d'aerd tot stof verrot,
En 'tvvispelturich g'luck en kan niet hooger heffen,
Ten sy de anghe Doot vernielende comt treffen
De geen die door het stael vroom hertich in't gevecht
Sterven, en hun Prins de Lauvver 'thooft omvlecht.
Ia 'teelste dat Natuer voor kleynoot heeft ghekoffert:
Dats d'eer beruchten doodt diemen zijn Koning offert.
Ons leven is ghelijck een sneeuvven beeld verdvvijnt!
Wanneer aen't crullich blau de vierge Sonne schijnt.
Oft g'lijck een purp're roos die door de gure vvinden
Vervvelckt: oft schau verstuyft, oft als de snelle hinden
Wanneer de Iacht vrouvv naerd'hun maken op de vlucht,
So vlien ons daghen heen! na dat vvy d'hemel lucht,
Besuchten alder eerst, en met ons vveenen groeten.
Siet *Ammoniten!* siet! dits reden en vvy moeten
Getrouw altijt den Eedt betrachten die men svvoer
Ons Koning, of ons ziel met *Caron* over voer.
En oft na goden vvil vvy onse rol volspeelde,
O Crijsluy sullen vvy geglorijt inde vveelde
In't onverganckelijck huys vande d'oude *Mnemosijn*
Gegrift int stael ghedenck van alle helden zijn,
Dits t'quaetste, maer daer rest voor ons een hemels hoopen
'Tonslippen vande doot dat staet hier by noch open
De brave Moet die 'koyt in u lien herten sach
Die ritselt door mijn leen dat heden desen dach
Den *Ammonijt* ghetrotst op zijn ghesmeede vvapen
En door zijn starcken arm de Iooden doe ontslapen,
Ontslapen in het stoff ontzielt, ontgeest, ontleeft,
Door 'svvaert, door lans' of pijl, 'tgeen u *Bellona* geeft.
Het wederspanning Heyr, 'tgeen ons derf'tvoorhooft biedẽ,
So mijne Ziel getuyght, suldy voor u doen vlieden,

Ghelijck

Ghelijck het kielich hout voor *AEools*, adem ſchuyft,(ſnuyft
Door 'tblaeu-groen-ſchymich-vocht: Oft g'lijck een pijl die
Snel door de dunne locht, en laet geen vvech beſpeuren,
So moet het door u kracht de Ioden o ock gebeuren,
Sy ſtruyck'len voor ons neer en vallen in het ſvvaert,
En *Ops* open haer mont en ſlocktſe 'thellen vvaert.
Tſa Krijgers grijpt een moet, de vvoorden niet en gelden,
Sy nad'ren na ons toe. S I S I. Bedeckt de groene velden
Met dòon, op dat u cracht in't minſte niet verſlapt,
En ſchrickt niet oft de doot met ſchreden na ons ſtapt,
De eer verſnelt haer gang, en draeſt ons vrolijck teghe
So vvie 't de Goden gunt verleenen zy de Zeghe.

Tvveede Handelinghe X Wtcomſte.

IEPHTHAHS Beloſte.

IEPHT. Heer vvildy door mijn hand, devvijl ick henen gae,
Dat ick den *Ammonijt* door uvve hulp verſlae?
Soo Sal de eerſt U zijn die m'uyt mijn huys comt teghen!
En na mijn vveder-reys. (in vrede door den zege,)
Geheylicht en gevvijt vvert die ten Offerhand,
Door my op 'tAltaers plat ghedoodet en verbrant,
Hier op verhoort my Godt, ick neem u tot ghetuyghe,
Mijn mondt belooft u dit! Wildy mijn vyandt buyghen.

Verſchooninghe.

ISRAEL. IEPHTHAH.

ISRAEL *Die't Hart des Koninckx buyght, gelijck de Water-Beecken,*
Die 'tgrondelooſe Meyr begrendelt met 'tGeduynt,
En al de Berghen ſchiep, en al de Toppen cruynt,
Die ſal zijn Is *en* Was: *Wil ons aen* Ammon *wreken.*
Ghy grooten Zebaoth *die door 'tlaeſt wonder-teecken,*
Verſchrickte den Monarch, die g'lijck een harde Rots,
Den Hemel weder ſtre, en al de ſtraffe Godts.
*Ach! wilt voor ons, de macht van d'*Ammonijt *verbreken!*

Ghedenckt aen u verbondt met Abraham *ghemaeckt,*
O Herder Iſraëls! die voor u Kind'ren waeckt,
Ghy condt door Tharahs ſoon *het* Kedors *Heyr vernielen.*
Wy kennen geen Bellon, *Ghy zijt den Krijgher Heer!*
Ghy zijt den rechten Mars, Ghy vluchtet Hooft met Eer,
Komt gheeft mijn Heer Geluck, met ſoo veel duyſent Zielen.

IEPHT. Nu ſchuyft den Morghenſtont van hare gulde Koets,
'tBeſtickte bruyne zeyl, en doet het ſilvrich ſchitt'ren,
Ghediept door 'tHemels blaeu, en g'hoocht op 'talderſoets
O Ioden! Broeders, 'kacht de vvrevle krijghſluy ſitt'ren.
DeRoemers op haer macht, deSnorckers op haer ſterckt,
Ach Heer komt en verſlaet, devvijl ſy onghemerckt,
Door een godlooſe leer u crachten niet erkennen,
En goden liefdich noch hun tot de loghen vvennen,
Treet voor ons in het heyr: O grooten *Sylo* helt!
Beſchaduwt *Iſrael* met u kleedts purp're lommer,
En vverpt de ſtoute neer in't vael beſtoven Veldt,
En helpet ons uyt ſchand, uyt druck en ſlaefſchen commer.
Wy comen toegheruſt doch voor u eyghen vvet,
Wy comen g'wapent maer met *Gedions* Trompet
Zijn vv'uytghetogen, d'vvijl vvy vveten 'tvleeſch is ſwacker
Als 'thalm-draghent-ſtroo, op d'omghevvorpen acker.
Ons ſterreckte helaes! d'Egyptſe riet-ſtaf g'lijckt,
Wie daer op ſteunen vvil begeeft hy in de handen.
Wie ſich op 'tvleeſch verlaet die ſietmen dat beſwijckt,
Geen ros, noch vvagẽ hellept, noch ſtael in d'Reuſen landen.
Maer Ioden niet te min oft Gode ons beheylt
Strijdt vroom voor 'tVaderlandt dat niemandt niet en feylt,
Soo't immers is beſtemt, eer vvy den hoochmoet korten,
(Ons vyandts,) om het bloedt als *Ridderen* te ſtorten
Voor u een zielſche helft, (die ghy naeſt Gode mint,)
Voor 'terfdeel vvaer in ghy vvoont, en voor u heyl'ge wettẽ,
Voor die u 'therte buyght, u kinderen of u kint,
Die, ô ſchrick! d'*Ammonijt* vvil aen de Rots verpletten.

O treedt

O treedt vrymoedich aen, u Prins die gaet u veur,
V heylandt *Iephthah*, vvil vroomhertich om de keur
Van d'onversturven kracht te sien, den strijdt beginnen,
Door Gode zijn vvy vroom, so connen vvy vervvinnen.

CHOOREN.

Den Geest des Heeren is gedaelt
Op *Iephthah*, die na Israel taelt,
En moedich trock door *Giliad* henen,
Om met sijn onversturven macht,
Daer m'hem te *Mispa* leyt en vvacht
Het vvoeste Heyr vveer te vereenen.
De Trommel en Basuyns gheluydt,
Die drijven 'snachts zijn ruste uyt,
Als hy soeckt sluymers soete lusten,
Schielijck dunckt hem in drooms ghebeelt
Dat m'hem sijn Wapenen ontsteelt,
Oft dat hy sich in't Stael moet rusten.
O Krijsch-Helt die u rust verliest,
En voor u selfs 'tgemeyn verkiest,
Met vlijt ziel-yvrich te besorghen:
Treckt heen, treckt heen, strijdt, en vervvint,
Op dat ghy u in vreuchde vint,
Eer dat den nacht vvijckt voor den morghen,
Eer dat de Son zijn Peerden drenckt,
En eer den avondt ons toevvenckt,
Moet Israël u vyandt vallen
Door 'tsweert. En g'lijck de rouvve Zee,
Breeckt dick het palich-Bosch ontvvee,
Geheyt voor d'opghevvorpen vvallen.
De Wallen daer den *Ammonijt*
Sich onvervvicklijck op verliet:
Dat zijn de opghevvorpen crachten.
Maer siet, 'tis Zant, en blijft getelt
Voor Godes Oogen, als't gevvelt

Des

Der Zee vvil ſtout te vveren trachten.
Iſraels Godt die ſcheurt u Heyr,
En hy rucket 'tvvreet ghevveyr
Uyt d'handen, en u bloedich Vendel
Werrept hy voor ſijn voeten neer,
Want een Krijgher is de Heer,
Die verbreken kan den grendel,
Den grendel die de Zee beſloot,
Als hy in d'eerſte Eeuvve goot
Den Reghen, uyt den Hemel neder,
Die ſchoof hy uyt de krammen vvijt,
Voor hondert vijftich daeghſe tijt,
En gaf doen d'Aerd haer droochte vveder.
Hy is de Heer die't al vermach,
Die Iſraël verleent den dach,
Dat ſy met vreucht ſijn vvond'ren ſinghen!
Hy iſt, vvaer me den Krijgher can
Vernielen, Wapen, Ros, en Man,
En over d'Hooghe Wallen ſpringen.

Derde Handelinghe. I. Uytcomſte.

De FAEM, *of 'tGerucht.*

FAEM.

O o vvijt den Hemel ſpandt ſijn heldre blaeu Gardijn,
Soo vvijt de ronde Gloob van d'onvermoeyde golghen
Bearmt vvert om en om, ſo vvijt ſal condich zijn
'tGerucht, van die my haeſt ſal op de hielen volghen.
O Ioden zijt verheucht! O *Geliadiiers* roemt!
Iuyghd vrolijck, vvant u heyl beſtaet door *Iephthahs* handen
Naeſt Gode, die u lieft. Want hy die u verdoemt,
Die is door t'coude Stael gevelt, met ſmaet en ſchande.
Den *Ammonijt* die ſach 'tgeruſte heyr ten ſtrijdt,

Hy loeg in 't goddeloos hert, en ſchimpte met de Ioden,
Hy ſprack vvie coemdy toe? (ô ſnoode Iſra'lijt!)
Wie ſoeckty? Siet! hier zijn begunſte van de goden.
So haeſt dit *Iſraels GOD* had in zijn troon gehoort,
Hy ſtont op, en hy ſprak: vvie laſtert mijne kind'ren? (vvoort?
Wie druckt 'tboetveerdich-Volck? Wie tvvijfelt aen mijn
En vvil door vvrev'len moet 'tgezegent heyr vermind'ren?
IK ben de geen die 'tront des Werelts heb omvvielt,
Met 'tdagh en 'tnachtſe licht, de aerd heb ick gedrongen
Op 't *Centrum*. En ick heb den aertſchen Menſch gezielt
Na d'Hemel, eer de Zee mijn ſtercke grendelen dvvongen.
De Viſſchen in het Meyr, 't Azuur, gemarmert nat,
Die 't Waterblaſich hooft in *Calms* ſtilt' vertoogen,
Die ſchreyen ſelfs tot my, door Honger moe en mat.
De *Raef* ſiet me na d'Hoogſt, en duyſt ontelbaer ooghen,
Hoe veel te meer en ſal het ſchepſel niet voortaen
Sich vreeſen, 'tgeen ick heb verheerlijckt met de kennis,
En tot een Beeld gemaeckt, vviens ziel niet ſal vergaen:
Maer blijft onſterffelijck. Gaet Iſrael wreeckt dees ſchennis:
So haeſt en vvas dit vvoort gedondert door de Locht,
d'Hebré die vvas gemoet, en ſloegh de *Ammonyten*,
En druckte door het ſvvaert 'tgeen ſich vervveren mocht.
Van daer men *Aroer* ſiet tot *Minnith*, eer ſy lieten
De Steden viermael vijf verovert, aen het pleyn
Daer d'*Ammonijt* ſich buyght, by d'ongeparſte Wijnen,
En riep: O *Milcom* helpt! Hoe *Mars*? verſeker 'kmeyn
Ghy ſlaept, ontvvaeckt en comt, vvilt met u cracht verſchij-
En is u d'*Ammonijt* niet vvaerder? *Camos* hellept! (nen.
Waer ſteeckt u rechte hand? die vvonder can bedrijven!
Is daer geen Raet, (O Heyl) die onſe vvonden ſtellept?
So laſter ick u cracht: Wy moeten 'tonder blijven.
Ten hulp niet het heyr, bleef met hun goôn beſchaemt,
Sy hebben al gelijck van *Lethes* dranck,, gedroncken.

Dit heb ick al gesien,'tgeen so vvijt vvert besaemt
Als dese mijn Basuyn(heeft oyt) met klanck,,gheklonckcn.

Derde Handelinghe. II. Uytcomste.

MIRIA *met haer Maeghden.* BODE.

MIRIA Stijght opvvaerts suyver licht, komt boven d'*Horizon*,
Begloort 'tontluystert blaeu, O schoone Hemel-Son,
Daer svveeft voor uvve komst een Roose Douvv soet-geurig
En 'taenghename Licht is door u dralen treurig.
Ick selfs door droom besvvaert, verheug my in u gloor,
En t'bedde dunct m'een last: Maer vvaerõ maegt waer voor?
Is uvve schrand're Ieught ong'noechghelijck in 't rusten?
Is u een moeyelijckheyt 'tgeen andre mach verlusten?
Oft sorcht 'tlief-dragend'-hert becommert voor den strijt?
Helaes! daer ist gheraen: O Vader vvierdy quijt
V leven door de hand der *Ammoniten* kinderen,
So gae ick af, en moet ghelijck de Maen verminderen.
Ia treuren tot dat God die m'eerst het leven gaf.
My eyndlijck door de doot vvil maeyen in het graf. (gher,
Wie soud mijn Voocht doch zijn, mijn Toesicht en Versor-
Mijn Moeder laes helaes! Most onder dien vervvorgher
Betaelen 'tgeen sy niet (self schuldich) had gherooft.
En ick en heb geen vrint, geen Broeder, man, noch hooft.
Neen Hemel 'kvveet ghy sult u over my ontfarmen,
En Israël (naest God) door Vaders handt bescharmen.
Ia alle mijn ghebêen voltrocken na u vvoort
O grooten *Sebaoth*, die zijn by u verhoort.
Ick suckel.

EERST. Maeghd Wat hoor ick? hy nadert,'tis een bode.

Verschooninghe.

BODE.

BODE, Me-Vrou Prinses gheluck, siet met der haest al-so-de
Vorst u Vader beval, 'ksou met ghesvvinde reys

Ver-

Verkondighen een vreught, die 'kheden in u eys
By ons en d'oufte raedt, vvaer na dat ick mijn voeten
Vorder, om hun en u met vrolijckheyt te groeten:
So ſy Me-Vrou bekent: mijn Heer die heeft den ſlach
Ghevvonnen: Doch hy heeft gheruſt niet, of hy ſach
Den *Ammonijt* ghedempt, ghedvveeg voor ons te terghen.
Van *Arocr* tot *Minnith*, en aen de pleyn der berghen,
Die *Ammon Baccho* heeft gheheylicht en ghevvijt.
En ondervvijlen noch verovert in die tijt
(Me-Vrou) vvel tvvintich Stêen, een heerelijcke Zeghe,
Dees tijding (ick treck voorts) hebdy de eerſt verkreghen.
MIRIA Ach! TWE. M. Suchty? daer u God in ſulcken vreucht verheft.
MIRIA Wat vveet ick of dit oock een ongheval betreft,
In't Goddelijck beſluyt is druck na vreucht verborghen.
EERST Dat's al te verr' gheſien, vvat vvildy ſo hoogh ſorghen?
De Hemel gunt ons Heyl, en opghehoopte vreucht,
Wat ſpeelter in u ſin, dat g'u bedroeven meucht?
MIRIA 'tIs vvaer, maer 'tgroot geluck is ſtrompelich van beenen,
Na 'tgroot gejuyg comt ſtilt, na 'tlachgē volgt het vveenen,
En nerghens is de val licht ſtruyckelende veyl,
Meer als op 'thoogh ghebercht, en op de Klippen ſteyl.
Maer hoe! vvat fantazy ontroeren mijn ghedachten?
Ick love u Iſrael God: Alleen door uvve crachten
Is 'tGoddeloos Heyr vernielt, verſlaghen en verſtroyt.
Verleent ons mildelijck, dat deſe vreucht voltoyt
So vverde, dat vvy ſien dat uvve aenſicht's claerheyt
Lichtet over een volck, dat hier *Bemint de Waerheyt*.
En die *Ghetrou altijt* ziel-yvrich voor u Wet
En vvoort gheharnaſt zijn, die door 'tgheloofs ghebet
U Off'ren vyerichlijck, de vvare danckbaerheden.
EERST Me-Vrou, komt laet ons gaen, die vlugghe tijt beſteden,
TWEE. En metter haeſt een lied van Reijen zy ghedicht.
MIRIA Ick ſie met vreuchden eerſt mijn 'sVaders aenghesicht.

IEPHTHAH. THOLA. ZAREZAR.

ISRAEL.

IEPHT. Lof Heere *Zebaoth*, met U heb ick gestreden,
Met U vvierp ick ter neer de *Ammonijten* trots!
U Name Heer die zy Dry-Enigh aengebeden:
Verheught u Israël, ghy siet de Liefde Gods.
THOLA *Geliaditers* Roem-verbreker van de banden,
Vader des Vaderlants, vvy kussen uvve handen!
ZAREZ *Heer* Iephthah *Vroom-hertich, Strijdt-barich en Moedich,*
Spoedigh,, Rabba *beklaeght d'* Ammoniters *seer,*
Weer,, henen heyloose Offeren gaet bloedigh,
Verwoedigh,, 'tWapen-Roof den Krijgher Wil meer.
ISRAE. O grooten Capiteyn! O Scherm-Heer! Die uyt yver
U leven voor ons vvaeght, en stelt u Ed'le Ziel
Voor Isra'el in't ghevaer, in't hittichste verniel
Daer d'*Ammonijt* verhart stont, als een pael of stijver,
Soo lang de ronde Son sich spieghelt in de *Vijver*,
Soo lang den grooten AL zijn glory niet en mist,
Sy nimmer Prins! 't*Gedenck* uvv's vroomheyts uytghevvist,
Waer van dat dese handt sal zijn een trouvve Schrijver.
Treckt aen verheerlijkt Volck: Verheerlijkt door eē Vorst,
Die met den Staelen-Kreeft der g'rechticheyt, zijn borst
Versach, al eer hy 'tsvvaert voor Israel heeft ghenomen.
Onnoosel vvas zijn kleet, gheloovich vvas zijn hart,
Voorsichtich vvas zijn gang: Dies *Ammon* vluchtich vverd.
En GOD die met hem stré, liet hem met lief weer komen.
IEPHT. Ach Heer! ick kent, ick kent, ghy heb mijn beed voldaen,
Nu schortet maer aen my, vvie sal my teghen gaen?

Ver-

MIRIA *met haer Maeghden, singhende dit Rey.Lied.*

TRuysende Beeckje datter daelt,
Silverich met zijn Stroomen,, Neffens de Wilghe Boomen.
'tWindeken datter gurich schraelt,
Die reycken nu haer toomen,, Den Heylant vanden vromen.
In weeldighe vreucht,, Dewijle dat verheucht,
De groene jonghe Ieught,, Door Goddelijcke deucht,
Vrolijck ingheneucht,, Hemel ghy vermeucht
Verkeeren 'tschromen.

2. *t'Swalpende Golven van het Meyr*
En d'opghesteghen Baren,, Condy wel haest bedaren.
En 'twrevel-moedich Ammons Heyr,
Als sy vergadert waren,, Met haer verwoede Scharen,
Wraeckgierich ontstelt,, Die zijnnu al ghevelt,
Hoe groot dat hun ghewelt,, In Zielen was ghetelt,
Heylant Zilo Helt,, V lof sy vermelt,
By d'Heyl'ghe Altaren.

3. *'tVrolijcke Reijen MirIams was*
Van soo veel Maegden Tongen,, Vvrolijck Heer ghesongen.
Als Pharao in't Harrenas,
Door Godes macht bedwongen,, sonck als de Baren sprongen,
Tot aen het Gestard,, Hoe seer dat hy verhard,
Den Hemel noch al tard,, Met schande hy noch ward
Wt 'tzandighe swart,, Aen d'Oever so vart,
Voor ons ghedronghen.

4. *'tVloeyende Water van den Nijl,*
Egipty dorre Stranden,, En al de Mooren Landen,
Besproeijen 'tdroogh maer voor een wijl.
Maer wie met Godes handen,, Verscheurt der boosen banden:
Sal g'laeft in het licht,, Voor Godes aenghesicht,
Daer het alles voor swicht,, wanneere dat hy richt,
Zijn nimmer beticht,, Maer eewich ghesticht,
Sond vry, voor schanden.

5. *'tSondeloose Schaepjen datter graest,*
En scheert de groene Blad'ren,, Komt u als offer nad'ren,
De hooghe vreucht maeckt ons verbaest,
Heer isser oock wel quaderen,, Weg, als onse Vad'ren
Nu hebben ghegaen,, En voor u oock misdaen,
Die ghy niet wilt versmaen,, Maer ghy neemtse noch aen,
Ia wilt hun verslaen,, Die hun teghen staen,
En haer vergad'ren.

IEPHTHAH. THOLA. ZAREZAR.
ISRAEL. MIRIA.

IEPHT. Ach Heer! wat? ick ſie mijn Dochter Comt my teghen,
O druck! nu zijght mijn Son. Fy rampſalighe Zeghe.
THOLA Wat vvonder is u Heer? IEP. O bitt're vreucht! ZAR. Segt
ons de vvaerom vry:
ISRAE. Wats u gheſchiet? IEP. Mijn Dochter! MIR. Mijn Vader!
IEP. Hoe buyghdy my!
Hoe bedroefdy my! MIR. Hoe ſo? IEP. Ic heb een vvoort ge-
ſproken,
'kHeb Gode yets belooft, en 'tkan niet zijn gebroken,
Mijn Dochter 'tis u doodt, dat ghy my d'eerſte uyt (ſpruyt
Mijn huys ontmoetet, ach! MIR. Mijn Vader. IEP. Groene
'kWil, 'ken kan. MIR. Mijn Vader hebdy u mont ontloken
En ge'opent tegens God? d'vvijl d'Heer u heeft gevvroken
En gaf den *Ammonijt* vervvonnen in u hant.
So doet met my u Maeghd na u belofte, vvant
Iſt d'Heere ſelfs belooft, hoe ſoument niet volbrengen?
Sulckx vvil den Hemel niet in eevvicheyt ghehenghen.
Dat g'u becomm'ren ſoud, met my u eenigh Kint,
O neen Vader! dvvaelt niet, 'tliefſt dat u Dochter mint:
Is door gehoorſaemheyt u 'tLeven toe te vvijen?
Volbrenght, hier is de geen die heylichlijck vvil lijen,
Vergunt my maer een Beed? Mijn Vader, antvvoort ja?
IEPHT. Mijn Dochter, vvat's 'tverſoek? MIR. Dat ick tvvee maen-
Als nu hier van u af met mijne Maeghden heenen, (den ga,
Om op het ſtil geberght mijn Maeghdom te bevveenen,
En na geſetten tijt volſtreecken en vervult,
Soo com ick vvederom. IEP. Gaet Dochter, 'tis mijn ſchult,
'kEn kan u ongeval niet met'tgeval verblommen,
Comt in, mijn droeve ramp die doet mijn druck verſtōmen.

MIRIA, *met haer Gespelen*, EERSTE.
TVVEEDE *Maeghd*.

MIRIA Waer henen droeve Maeght? waer henen strekt u reys?
Geteeckent en geperckt: Ay Hemel! Ick en eysch
Maer tvveemael 'tsilver licht der cromme Maen te vollen
Te sien, ofdat sy siet mijn lauvve traentjens rollen
Uyt ruyme œvers Beeck, gebortelt uyt 'tbeluyck
Van dit gespiegelt licht, en g'lijck Zêes-vvater-kruyck,
Hoe dick die 'tglasich nat verliest door klare ad'ren,
Sy mindert niet, maer kan noch even veel vergad'ren.
So isset oock met my, hoe menichmael ick stort
Mijn vvater-tranen uyt, so com ick niet te cort.
'tGedenck, alleen 'tgedenk 'tgeen door mijn sinnẽ sobbelt,
Iaeght opvvaerts 'therten vocht, 'tgeen uyt de ooghen bob-
Ghelijck de groote Zee, die minder Zeén voet, (belt.
En sonder rusten meert haer slibberige vloet.
So meert en voed 'tghedenck alleen de volle beecken,
Oog-tuygen van mijn druk. Die 'kschort om nu te spreken,
Devvijl ick van u schey, ô Maeghden inden staet
Van d'onghevalste Eer, het maeghdelijck çieraet,
De maeght die suyver leeft, is als een schat ghecoffert,
Of g'lijck een Lentsche Bloem, of als een Lam geoffert
Witvvollich sonder feyl. op 'theylighe ghesteent.
Soo isset oock met ons, soo isset, en ick meent,
Is d'onbevleckte jeughd der maeghdelijck kroone,
Die in't ontsienlijck huys met Gode sullen vvoonen,
En volghen in het vvit ghekleet 'tonsondich Heyl,
'tGheen alles al beheylt op Zions Berghen steyl.
Dies schroomt niet of de Min met al zijn Mommerijen
Schoon aensicht gheblanket, u vvilde comen vrijen.
Zijn pylen die zijn broosch, ghelijck 'tlicht-brekigh-glas,
Zijn vleugel-bintsel is, ghehechtet met het vvas,

'tGeen lichtelijck versmelt, door heylige gedachten,
Geoeffent inde Deucht en liefds gevlamde crachten.
Den Blixem die te neer het dertel lusten plet,
Is d'oeffening des gemoets in Gods beschreven vvet,
Al vvaer g'eenvoudichlijck met vvel geslepen sinnen,
De snoo begeert verdrenckt, en cond u selfs vervvinnen.
Siet *Speelnoots*, siet, dits 'tgeen dat een bedroefde maeght,
Die *Waerheyts* liefde *mindt*, en die na reden vraeght,
Door 'tleerelijck verhael u vvil voor oogen schilderen,
Op dat ghy niet en soud door minnes lust vervvilderen.
Ick gae, en mijnen tijt gelijck een schaeu verstuyft,
Ach! my dunckt, my dunckt den droeven Hemel schuyft
Een Nevel op mijn hert, van opgevulde suchten. (vluchten?
Ach, *Speelnoots!* 'kmoet, ick moet, voor vvien moet ick doch
Ist voor een vvree Tyran of d'vvingelant? hoe? neen.
'tIs voor mijn, ô! ô droef en bitterlijck gevveen!
Mijn Vader! ô Vader, oorspronck van mijn leven,
(Naest Gode) vvel hoe? hoe sal ick my selver geven
In uvve handen niet naer een tvvee maendsche tijt?
Op dat ick na u Eedt vverd Gode toegevvijt,
Door 'tal-verteerend vyer (Ay Vader) moet ick sterven,
Onnoosel na u vvoort. So laet my doch vervverven
Een Tombe of een graf, gebeytelt met geschrift,
'tGeen dese reg'len zijn: *Een* Iephthah *was begist*
,, *Van GOD, om met het sweert* Israël *te bescharmen,*
,, *Maer door een yverich woort, most hy (sonder erbarmen)*
,, *Zijn eenich liefste Kindt ('tgeen hem eerst tegen quam,*
,, *Met vrolijck Rey-Gespel) opoff'ren inde vlam.*
,, *De Assche liggen hier, van haer verteerde Beenen,*
,, *O Leser die dit leest, wilt dese daedt beweenen.*

EERST. Maeghd Me-Vrou, och dat 'tgeval op my zijn vvreede ramp
Betoonde, siet! ick vvou dit leven als een damp
Vervvisselen voor 'tbest, en my voor u verliesen, (kiesen
Waer Gode maer voldaen. MIR. Neen Maeghden, gheen ver-

Of

Of vvillich bieden helpt, ick ben de gheen, de gheen
Die Gode ben belooft. ick ben't! ick ben't alleen
Die d'Hemel heb versteurt, ick moet de straffe draghen.
Ist reden? hoe? vvaer heen? vvil ick de Reden vraghen?
Leestmen in *Mose* niet : Die zijnen mondt op doet,
En Godes yets belooft, dat hy het houden moet?
Mijn Vader heeft belooft, en sich aen *God* verbonden.
Ach, isser vvel een man ong'luckich meer ghevonden?
Voor eerst als jalourzy hem uyt den huys veriaeght,
En als hy door den noot zijn vliend leven vvaeght,
Mijn liefste Moeder de kille Doot ontrukken,
Zijn groene Zy, helaes! ô Moeder! mocht ick drukken
Dit bleeck-verbloost-Corael, eens aen u lieve mont
En kussen dy voor 'tleft. O neen! ô neen! ghy cond
U Asch-gevvorden-Hooft niet uyt de Aerd opheffen!
Ghy slaept een ys'ren slaep, u can geen ramp meer treffen.
Nu, oft na desen staet in droeve ballinschap,
Mijn Vader vvirt verhooght, en tot het hooftmanschap
Verheven, en in Eer gheroepen, en besvvoren,
Hoe haest heeft hy 'tgeluck, de eer en vvinst verloren.
Hy comt en heeft gestréen, en nadert na zijn huys,
O bitter ongeval! O Ziel-verdruckend kruys!
Zijn Dochter die voor eerst, hem vrolijck quam te groeten,
Die sal hy na zijn Eedt, aen God opoff'ren moeten!
Beschuldicht my niet meer, dat ick u herte buygh,
Ick gae, maer ick com vveer. En vvaerelijck ick tuygh.
Dat desen Eedt uvvs monts om my niet vverd ghebroken,
'kStae onder uvve hand'doet g'lijck ghy hebt ghesproken.

Derde Handelinghe. V. Uytcomste.

IEPHTHAH. ISRAEL.

IEPHT. Wie isser die mijn g'luck, en heerlijckheyt benijt?
Wie isser die my haet? Om dat ick in mijn tijt
Israël heb verlost, van d'hand der *Ammoniten*.

Oft vvaerder een, hy most my gunnen de verdrieten,
Dat ick onheylich kint, in on-Echt ben gheteelt,
En heb tot noch mijn rol in ongheluck volspeelt.
Mijn Broeders joegen mi'uyt, in armoe en in schande,
In druck en ballinschap, tot Roover achten lande.
Maer door den noot geparst, ghedronghen en gheknelt,
So vverd ick vvedérom in Eer, en Staet ghestelt.
Ick greep de vvap'nen aen, en brocht de Isra'eliten
Te vveyr, met hulpe van de trouvve *Giliaditen*.
Hoe menichmael boog ick voor u (gelooft) mijn knien,
En smeeckte mijnen God. ô haddy maer ghesien
Hoe mijn besorgde geest met suchten vvas beslommert,
En hoe 'k om uvvent vvil mijn ziele heb becommert.
Ach! gunt men my dit noch, als om mijn's vaders schult?
(Die 'kdragen moet, helaes! Ick hebbet al vervult.)
En gunt my ymmers niet, een quaet so vreemd en bitter,
Als m'oyt vernemen con. Den Hemel schijnt vvort vvitter!
Hy set zijn doot-coleur, ghelijck of hy verschoot
Van mijn heyloose ramp, en vvreede dochters doot.
Ach *Iephthah* vvaerdy noyt uyt 'tsterflijck zaet geronnen!
En haddy noyt ghesien het groote licht der Sonne.
Maer vvaer uvv's Moeders Buyck u graf en Tomb gevveest,
So haddy noyt 'tgeval of vast *Destin* ghevreest.
Of vvaerdy door het svveert van d'*Ammonijt* ghevallen,
So cond de stomme-glam u clachten niet vveerschallen
Of had mijn eyghen volck, misgunnende my d'Eer,
My door het coude Stael ghevelt ter aerden neer.
Neen *Geliaditers*, neen, hoe soudy my so g'luckich (kich,
Ontmenschē? Neen, ô neen! 'k most een-mael noch te druk-
De aenghename Vrucht, en Bloeysel uyt mijn stam,
Een ted're schoone maeght op-off'ren inde vlam.
Sal ick mijn losse Tong, of yver onbeteugelt
Met vloecken schelden. Neen, heb ick mijn hoop gevleugelt
Soo veerdich en so vvis, so datse onvervvrickt

My

My dreef in 't groot gevaer, ſtoutmoedich onverſchrickt.
'kEn heb mijn hevich-Breyn in't minſt oock niet te laſt'ren.
Of grijzer, qua Planeet, den Hemel, of de *Aſtren*.
Het Goddelijck beſluyt, ('tgeen oyt dit quaed voorſach,)
En dreeffer my niet toe: ontſchuldich iſt al, ach!
Onſchuldich iſt *Deſtin*, oft Goddelijck beſluyten,
Onſchuldich is mijn Kind, mijn Dochter. d'Olijf-ſpruyten
En hebben noyt mijn diſch in ſoete vreucht bekroont.
Maer ghy, ô ionge ſpruyt, hoe eenich, ſo verſchoont
V noch dijn Vader niet. Laes! om een vvoort geſproken?
Ach! Heer vergheeft het my? ghy ſiet het vlas noch roocken,
En bluſt het cleyn gheloof niet uyt, ô Heer, ô niet
Verbreeckt in my (u knecht) het ſvvack verbroken riet!
'k Heb dvvaeſſelijck ghedaen, en 'tyvrich onbedachtich,
Door 'tonherkauvvend vvoort verbonden my ſo krachtich,
Gheheygront op den Eedt die 'k Gode ſchuldich ben,
En dubbelfout verplicht, my ſelfs verbonden ken.
Nu of de daed my ſchrikt: 'khebt eenmael Heer geſvvoren,
En deed ick 'tniet! ô vvee? Wie bleef voor uvven tooren.

ISRAEL Ontſichgelijcke Prins, en Roem van onſe tijd,
Dijn onghemeten druck ſo ſeer ons hert door-ſnijt;
Dat 'tgantſche Iſraël vertreckt ſich als gheſtolen,
En gaen gelijck een hoop verſtroeyde Lam'ren dolen,
Ach! dat mijn Heer vergunt vviert met den *Abraham*
Te offren voor zijn Kindt, een crom-ghehorende Ram.
Wiens bloet voor *MirIa* mocht des Altaers plat beſprengen,
Wat ſou de goede *God* ons niet al Heyls toebrenghen?
Hoe vrolijck vvierden vvy in opgheſteghen vreucht?

IEPHT. Ach neen!

Verſchooninghe.

KNECHT. IEPHTHAH.

KNEC. Gheluck mijn Heere. So 'tu ghelieft ghy meught
De Boden in u huys, ſien van de *Ephrameiten*,

IEPHT. Is red'lijck haer versoek? KNE. De outste Heer die hieten
My nad'ren na u toe: En 'tscheen aen hun ghelaet
Sy vvaren vry ontstelt, IEP. Ist vvederom dan quaet?
Ist droef verslagen volck niet g'noech met my gheprikkelt?
En ist 'tbenaude hert niet g'noech in ramp ghevvikkelt?
En part ick teghen druck niet vry meer als de helft?
Of isser meer onheyls? dat m'over 'thooft bevvelft.
,,Ia 'tschijnt vvie slapen gaet, bedroeft den vroegen morgen,
,,En 'teen oft 'tander quaet kan 'tsavonts ons vervvorghen.

Derde Handelinghe. VI. Uytcomste.

MIRIA *met haer Gespelen*, EERSTE.
TVVEEDE *Maeghd*.

MIRIA Comt Hemel stort u kruyck met lauvve-tranen neer,
En lach so vriend'lijck niet, in *Lentes* lieve vveer,
Besproeyt de *Eglentier*, en *Wit Lavendels* kleurich,
En laeft dit loovrich-groen, gelijck dees maget treurich
'tgedoot-veruvvt Roosen-root, met vvarme tranen deckt,
So dick dat d'*Echo* self (schijnt) met haer miltheyt geckt.
Neen *Echo* ofte galm, die schuyl-vvijs inde klippen,
Mijn droeve klacht bespor, eer ick u ga ontslippen.
Ick vveen, heylaes! ick schrey! ô ramp, het is mijn deel!
Ick vvorstel als de geen die't sterven so geheel
Verschrickt, verbaest, beroert, te meer de stonden gaende,
Gherekent zijn in't Iaer: Ick laet staen in tvvee Maenden,
Waer van de eene Maent by na al is vervult,
Of ick sterf, niet om mijn, maer om een anders schult.
Sterven, *O God! O God* met u Al-siende Oogen,
Suldy dees Dochters dood ach Heer! aenschouvven mogen?
Neen, sluyt dijn oogen toe, verbiedt dijn ronde Son
Dat hy niet aen en sie mijn doot: Ha! dat ick kon
Met dees mijn tedre hant, 'tgevleugelt Iacht beteug'len.
'kBegaf my inde hoocht, en 'kmaeckte my tvve vleug'len,
En 'kvloogh gelijck een Duyf, voor 'svaders aengesicht

So

So verr' als oyt den Moor zijn zolen heeft ghelicht.
Wat raes ick vvederom? Waer zijn mijn yd'le sinnen? (nen,
Hoe Maeght? sit neer, bedaert, denckt ghy en cond niet vvin-
God eyscht ghehoorsaemheyt, en kinderlijcke vrees,
Ick kent ô Heer, ick kent, ontferremt, en geeft dees
My uvve arme Maeghd *Volstandigheyt* ten lesten.
De Ziel is dy ghevvijt! en Vader 'tlijf ten besten,
Gheeft dat dit broosche Rif door U so vvert verrijckt;
Dat mijn vervvesen Ziel in't leste niet besvvijckt.
In't lest, ô Heer, in't lest, vvanneer mijn beenen trillen,
En eer 'kmijn roode bloet moet op den Altaer spillen.
Onnoosel vry van 'tquaet: Wat quaet? 'tis heylich goet,
O goet! ô bitter goet, dat selfs den Hemel moet
De maeght, na dese maeght, in eevvicheden vveyg'ren,
Al sou geen Vorst hier na tot hoogher eeren steyg'ren.
Wat is nu d'hoogen Roem, die *Geliadts* soon verkreeg?
Devvijl zijn gouden Son soo haest door ong'luck zeeg.
Wat baet den Lauvver-crãs, die m'om zijn hooft ging vlech-
Hy moet een vvreede daet met d'eygen hant uytrechtẽ, (tẽ,
Ick seg met d'eygen hand, vvaer me hy d'*Ammonijt*
Vervvon en sloegh ter neer. Ay Hemel, u Tapijt
Bestickt voortaen niet meer, met so veel duyst gheblikkker
Van Sterren inde nacht, dien nacht als *d'Al-verslikker*
Mijn's levens heugh'nis vvil ghedencken by den dach:
Doen m'een verloofde Maeght op d'altaer off'ren sach.
Vierd Iaerigh desen tijt, ô Isra'elitsche Maeghden,
En leert ghehoorsaemheyt, die *Gode* oyt behaeghden.
Die is op 'taerdsch Tonneel voltrocken en volspeelt,
'tSchijnt 'kheb ghelijcke dood met *Isaack* hier ghedeelt.
Maer hier in onghelijck, het heylighe ghesteente,
Bedeckte nimmer 'tplat met d'Asch van zijn ghebeente.
Zijn Vader die 'tgeloof in *God* so had ghevest,
Streed teghen vleesch en bloet, maer vvon den strijd op't lest,
Liefd en ghehoorsaemheyt die vvilde en s'en vvilde,

Maer *God* die het versach, hun beyde haestich stilde.
Maer laes, hier is geē hoop, geē hoop, noch raet, noch troost
Ick moet, helaes! ik moet. EER. M. Me-Vrou, u vvat verpoost,
Sit neder, rust u vvat, u ameloose clachten
Viert: En staeckt u Rêen, vvy sullen hier vernachten
In't naest gheleghen Dorp. Devvijl de Sonne daeld,
En 'tHemels krullich-blau met bleeck Saffraen bestraelt.
Het avond-mael ghenut, dat sal u vvat versterken,
En 'tBed verlustē 'khoop. MIR. Ach Hemel vvilt aenmerken
Een Maeght die sterven moet door vaderlijcke schult,
Maer die door g'hoorsaemheyt der maegdē Choor vervult;
Sy sterft ghelijck de vrucht die ontijdich verschenen,
Te vroech de Moeder breekt, en vaert vveer haestich henen.
Sy vvert ghelijck een bloem die door de vvint verslenst,
Oft die een rijp vernielt, hoe lief datmense vvenst.
Gepluckt met vreugt te sien, in 'sMinnaers handen sterven
Helaes! So moet dees' bloem door doodes rijp bederven,
Haer frisse groene Ieught die g'lijck den morgen bloost,
Is met de kintsche lent van teer verstant bekroost.
Hoe vvel de blinde min met zijn bedriegerijen,
My noyt bedrieghen kon, door 'tvvispelturich vrijen,
'Kheb d'inghedructe leer van kuysheyt meer bemint,
Dan al de ydelheyt die m'in de Werelt vint.
'Kheb staeg mijn ziel ghequelt, ick vvil het graeg belijen,
Wanneer mijn Vader sich beholp met rooverijen,
En als ick vrolijck sach verheven hem tot staet,
En heb ick d'Arme noyt uyt hoverdy versmaet,
'Kvvas door ootmoedicheyt ghescherrept so van sinnen
Dat ick door g'hoorsaemheyt gheoeffent con vervvinnen,
d'Heyr-tochten van mijn lust, die vvilden drang op drang,
D'onveyle vvijde vvegh bevvand'len also langh.
Dit sterffelijcke licht, con svverelts gloor bespeuren.
Maer neen, 'kheb 'tvvitte kleet so niet vvillen besmeuren,
'Khad laes ghehoop?! helaes! dat eenmael in mijn tijdt

Ick in den echten ſtaet: Mijn Bruygom toeghevvijt
Sou hebben, 'they lichſt 'tgeen natuer op 'thooghſt bevolen
My had: maer neẽ, ô neen! EER. M. Me-Vrou wy ſoudẽ dolen
Dit is den rechten vvegh, vvy moeten nae 'tgheboomt
Ter ſlincker hant nae't dorp. MIR. Gaen vvy, TWE. M. De
nacht die coomt.

Derde Handelinge. VII. Uytcomſte.

HERDER. MIRIA. EERSTE.
TWEEDE *Maeghd*.

HERD. Begloort 'tbetrokkẽ blaeu ſtijght uyt der water grachten,
O heughelijcke Son! ick ſal u komſt vervvachten
By 'tvvit-ghevlockte-Vee, 'tgeen om 'tgheberghte graeſt,
En met 'tbedouvvde Gras zijn graghen hongher aeſt.
De kudden troppen vaſt ſoet-blétich na den and'ren,
En nad'ren na de Wey, tervvijlen ick in't vvand'ren
Verluſtich mijnen geeſt, op 'tſchoon gheſchildert kleet,
'Tgeen d'Hemel marmer-locht ſo ſchittrich heeft beſpreet,
,, 'tSchijnt dat de Werelt is als op een nieu gheſchapen,
,, 'tSchijnt dat de Vrou-natuur tot noch toe heeft gheſlapen,
,, 'tSchijnt dat de Winter eerſt de aſch-beſtoven Grijs
Sich ſpiegelt onder 't Noord, in't hart azurich Ys,
En dat de groene tijdt ſo Bloem-rijk inde *Lenten*,
Wil d'ingheſtorte cracht door vvercken heerlijck prenten,
(Nae *'tGoddelijck* vernuft) in onſe Moeder d'aerd,
Die voor drie maenden ons geen vruchten heeft ghebaerdt,
Nu lachtſe vvederom, en voelt de vvarme ſtralen
Des Sons in macht verſterckt, zijn crachten vveer verhalen.
De *Ram* die vat de hit, in d'ongheſchoren ruygt,
(Na *Taurus*) tvveelings Beeld, nu om zijn comſte juyght!
De Beecken ſilvrich klaer beſchamen de Kriſtallen,
En comen met ghedruys van d'hoochte nedervallen,
En geven d'*Echo* vverck, om met een heeſch gheluyt
Te roepen d'Hemel eer, en Godes vvond'ren uyt.

Hoe

Hoe vvondernet en ſchoon, hoe aerdich, ſuyver, kleurich,
Schakkeerdy het ghebloemt, ſo s'in verheugend geurich
O grooten Conſtenaer! diet alles door u vvoort,
En door den geeſt uvvs monts dit yet uyt niet bracht voort?
Ick vvonder my verſtomt! bedenckende u vroetheyt!
Verſinnende u cracht! en ſiende op u goetheyt!
Sie ick mijn Vlieſen aen, ick leer ootmoedich zijn!
Ick leer ghehoorſaemheyt, herkau ick ſelver mijn
Bezoedelt leven, laes! hoe ick tot quaet ghevvenne.
Ick leer mijn eygen ſelfs, eerſt ſelfs ten rechten kennen.
Sie ick de Aerde aen, ſtracx vverd mijn geeſt verkloeckt,
'Kgedenck s'is door de ſond van God om ons vervloeckt!
Ster-oogh ick na de Locht, 'kſie vreemde Beeldtnis krollen
Van Wolcken, die de tent des Hemels vvit berollen,
Noch ſeyd de geeſt tot my dit alles is niet reyn.
Doorvliegh ick d'Hemel ſelf, ſo dat ick ſeker meyn
Onſondich zijn, de Bo'on die Godes vvil vertolcken,
d'Omringers, en de vvacht der Iſra'elijtſche volcken,
Men vinter dvvaeſheyd in, getuyght de geeſt mijn ziel.
Siet! om een harten vvoort een Schaer der Eng'len viel.
Wat *Rey* van Ioff'ren comt ghedachtens-reden ſtooren? (ren.
Beſt ſchuyl ic achter 'tgroē. Sy ſchijnt bedroeft, 'kmoet hoo-

Verſchooninghe.

MIRIA. EER. TWE. *M.* HERDER.

Waer henen *Lucifer?* vvaer henen Morghen-ſtar?
Waer henen? 'kſie u niet. Of ſaeghdy my van varr'?
Dat ghy u tint'len laet, vvildy van't Ooſt na 'tZuyen?
Iſt om my? laes! (Ick acht) nochtans 'ken mach verluyen
Mijn tijt op't bedde niet, hoe ſacht het is ghepluymt,
Daer vvert by my gheen tijt vergeten noch verſuymt,
Een-vverf, ô Silv're Maen! ſuldy maer d'hoorne cromme.
Oft, ô Hemel! ontfermt mijn tijt die is alomme,
Ick tel de tijt ſo nau die 'k Vader ſchuldich ben,

Als Maend, en Dagh, en Uyr, eer ick my dervvaerts wen. (vve
'tSchijnt dat dit steyl gebergt versacht door 'sHemels dou-
Mijn droeve ramp bevveent, en dikvvil vvederhouvve
My 'tlommerich geboomt, 'tgeen kronk'lich d'armẽ cromt,
En vangt de vrije Maeght, die vry ghevanghen comt:
Ghevanghen door een vvoort, vvaer door sy is ghebonden,
In Doodes bitt're strick. Maer vry, devvijl de monden
(Waer med' d'onkuysche min, zijn geyle brant ghevvaeght)
Ick noyt ghekust en heb, als een vry suyv're Maeght,
Ick tuygh alleen, ick tuygh! hoe vvel ick sterf gheduldich,
'kEn was, 'ken ben, noch sal in't minst geẽ man zijn schuldig.
Hoevvel ick vvillich ken, ghelijck als *Moses* seght:
Ghezegent voor de sond, is d'over oude Echt,
De Echt die is een staet so vvaerdich en so heylich
Dat sy is voor de lust, en snoode Minne veylich.
De Liefd der Echte-Lien sich brandende vermeert,
Als 'tsoet bevallich kint zijn eerste vvoortjens leert,
O vvoortjens! ô vvoort! ô Vader, vvaert ghy stom
Gheboren, ick en vvaer niet tot een eyghendom
Belooft, ghevvijt, en moet voor gode zijn een offer,
Vernietigt door de vlam. Hoe?'kwerd hoe langs hoe sloffer,
Ick schort mijn tranen op, 'tschijnt dat mijn Boesem leegt.
Daer breeckt de Sonne deur: O Son! vvaer't dat ghy zeeght
En dat ghy (naer den vvaen) u Paerden vvilde vvat'ren,
So mocht den *Echo* vveer mijn droeve clacht na-schat'ren.
Dan vviesch ick 'tbleeck Corael vveer met de lauvve Bron
Mijn's vveenens en d'Eclips besvvalleckte mijn son.
Mijn Son, die laes, ach Heer! is na een vvijl verschenen,
O rampsalighe tijd! Tvv E. M. Me-vrouvve staeckt u vveenen
So middelmatich, dat u lichaem niet versvvackt.

MIRIA Wee Dochter! EER. M. Vrou hoe ist? MIR. My dunckt de Aerde sackt.

Den Hemel overtreckt, de Wolcken vverden duyster,
De Son die berght zijn hooft, *Gespele* siet! vvat ruyster?

TWEM 'tIs ſchijnt een Rot-gheſel van't Herderlijcke gilt.

Verſchooninghe.

HERDER.

(en wilt

HERD. Me-Vrou 'kvvenſch u veel Heyls. *MIR.* Ach! Herder ſwijght
Een ſo bedruckte Maeghd, hel-diep in ramp ghedompelt
Meer vvenſchen eenig Heyl. Wats 'tgene dat ghy mompelt?
EER. *M* Hy vraeght na uvven ſtaet, u Vaders naem en ſtadt.
MIRIA. Ia had ick noyt de Eer-geboort, of naem gehadt
So waer ick duyſent fout gerekent meer g'luckſalich.
HERD. Beleefde vvijſe maeght, u ſoete mont ſchoontalich
Vervult met rijcke reen, en Goddelijck ghevloey,
Die drucken ſo mijn hart, dat ick voorvvis vermoey,
Veel eer ſy 'slevens draet na t'voorſchick afgheſleten,
Eer ick u druckich eyndt, oft ong'luck ſal vergheten:
'Kheb laes! verſtaen Me-vrou, en ſellefs aenghehoort
U al t'heyloosen ramp veroorſaeckt door een vvoort:
Maer antvvoort g'heylicht beeld (ſoo't u gelieft) ick Herder
Te ſlecht en recht van ſin dees vraghe, Want ick vverder
Weetgierich toegeparſt. *MIR.* vvats 'tgene u bekeurt?
HERD. Iſt Goddelijck geheym geloofdy oock verſteurt
'tZy om u eygen ſchult: oft d'onbedochte eede
Uw's vaders? vvat tuygt u geeſt? *MIR.* 'tis hooger als de rede,
Ick tvvijfel niete min, al knort het ſvvacke vleeſch,
'tIs heylichlijck voorſien, en ick vervveſen Wees
'Kbeſchuldich d'Hemel niet, maer eer mijn vaders ſotheyt!
Wijt ick't mijn ſelven? neen, veel minder dan de Godtheyt:
Ons heyl dat is uyt hem, en t'onheyl is uyt ons.
HERD. Ghy antvvoord vvel Me-vrou: vvy voelen d'hit des Sons,
En ick verlies den tijdt, mijn ſchapen mochten dwalen,
Vergeeft mijn ſtoute reen en al te vry verhalen.
Vaert vvel bedruckte maeght u ongemeten ſmart,
Die blijft ſo lang ick leef gheſeghelt op mijn hart.

Derde

MIRIA, *met haer Geſpelen.* EERSTE. TWEEDE *Maeghd.*

MIRIA *Gheſpeeltjens* ſiet, ick ga, volbracht is nu mijn wand'ren,
Helaes, mijn ſoete *Rey*, gedenckt het *kan verand'ren*,
Ick vvas mijn Moeders vreucht, een Vorſt en Rechters kint,
Van yder een ghelieft, van yder een bemint.
Des Werelts-vvaen-heyls-gloor, oft ſins-pops-maelderijen,
Vermochten mijne ziel haer kuyſheydt niet t'ontvrijen,
(Onroemich) ſpreeck ick dit: Ick vvas 'tgheen ick beken,
Een yeder tot vermaeck, 'tgheen ick helaes! noch ben.
Hoe lang, *Speelnoots* hoe lang, hoe lang mijn deuchts vrien-
Ick nader naer ons huys: O ſtrick vervvarde ſinnen! (dinne,
Waer vvildy vvederom? vvildy van daer ghy zijt?
Dat d'*Ollem*, *Bueck*, of *Eyck*, oft *Linden* u bevrijdt?
Wildy den *Populier*, oft *Dennen-boom*, oft d'*Elſen*,
D'abeel, den *Myrthen boom*, oft *Ceder* vveer omhelſen!
Wildy den *Lauwerier*, (die voor gheen blixem ſchrickt,)
Oft *Pallem-maeghden-boom*, vviens lommer elck verquickt,
Sijn Bruyn-groen-mantel-ſchaeu noch voor eẽ uyrtje ſtelen?
Of luſt u d'Herder noch in't veldt te hooren ſpelen?
Als hy d'hooft-ſlapen vlecht, en met *Eyck blad'ren* ciert,
Die op ſijn gaetſche Pijp een deuntje tiereliert.
Graeght u verſturven luſt te ſien de Schaepjens ſcheyren,
Bloem, *Kruyd*, of *Klaver-gras*? Of luſt u by de Meyren
De ſpertel-vochte-Vis, in *Vyvers* Beeck te ſien?
Om ſo voor noch een vvijl u droeve ramp 'tontvlien.
Saeghdy noch garen eens de *Hurzelende-Bijen*,
In't Honich-rijcke-veldt, hun Zuyker-lekkernijen,
Uyt *Lentens* ſchoon gebloemt graeghſtelen door 'tgezuyck?
Luſt u het Viſſen vveer, met Angel, Net, of Fuyck,
In *Iabocx* klaren vloed, ſoet-ſpelich te ſien pleghen?
Neen alles iſt verby, 'kben nergens toe gheneghen,

'kHeb in mijn droeve reys ghenoech ghesien. Ick gae,
Mijn tijdt die is verby, ick sukkel, 'ksit, ick stae.
Ick treur, ick klaegh, ick schrey, 'kdoe d'*Echo* antvvoort geven
En ondervvijl verloopt 'tglas van mijn jonghe leven.
Ha, *Speelnoots* 'tvverd nu tijt dat ick vvert uytgheroeyt,
My dunckt ick sie mijn dood! 'ksie dat de vlamme gloeyt!
Door zins-ghemerckte vvis, 'kmoet in de inghevvanden
Van 'tal-verterend vyer, *God* zijn ten offerhanden.
Mijn Vader, siet, ick com, ick com, 'kversnel mijn gang,
Mijn tijt die is vervult, mijn leven duert te lang.
Wat seg ick? neen ten doet, vvel hoe! is d'uyr verdvvenen?
Moet ick? moet ick? Ach ja! Ay *Speelnoots* 'kgae nu henen,
'kSal dees Bloem-rijke vveg, noch 'tLoof niet meer betrêen.
Ick ga, ghy blijft, maer dit sy u voor 'tlest ghebêen:
Als jaerlijckx desen dach vervalt, of is verschenen,
Alsdan gaet uyt, en vvilt mijn droeve doot bevveenen,
Belooft my dit? EER. M. Ach, Vrou! MIR. vvel hoe? hoe, vvat
Weygertmen dit een Maeghd, die in belofte sit? (is dit?
Die niet een sterflijck beeld in 'theylich Echt sal trouvven.
Maer die noyt Oogh en sach, *Die* sal mijn ziel behouvven.
Noch heylich offer-vuyr, noch svvaert can my niet schéen,
Van dien ick eygen ben, die my in 't vvit sal kléen.
Die my een Maegden-kroon sal om het voorhooft drukken
Daer my Ziels-eenich-heyl en blyschap sal ghelukken.
Viert heughlijk mijn ghedenk, ik gae en kom niet vveer:
Den Hemel zeghen dy, en geeft u vreucht en Eer.

TWE. M. Me-Vrou al 'tgeen ghy vvilt, dat sullen vvy volbrenghen.
MIRIA. Wel gaen wy dan, den dagh sal om ons réen niet lenghen.
EER. M. Wel zaligh was de Soon van de' ouden *Abraham*,
TWE. M. *De Dochter insghelijckx die ons van* Iephthah *quam*.

Derde Handelinghe. IX. Uytcomste.

LEVYT. IEPHTHAH.

LEVYT. Hoe ist voorsien-gheval na Godes wijse schikking,

Ghere-

Gheregelt na zijn vvoort: Den eenen tot verquikking,
Wanneer hy door de Zee van droef heyt heeft gherêen.
En d'ander die de Lucht vvil na'dren door *Trophêen*,
In volle rijcke vreucht vervvorven door de Zeghe,
Die loopt het avontuer voor ſtroom en vvint vvel teghen.
Helaes! Heer *Iephthah*, laes! dijn Vorſtelijcke ſtaf,
Brengt dy by ons meer ramps, dan oyt 'tgheluck dy gaf.
Voor henen in ons *Tob*, als ghy d'uytheemſche plondert,
En op d'onveyle baen noch vrient noch vyand ſondert,
De achteloose ſtaet beveſt door Roovery,
Helaes! vvas u meer vvaert als d'hooge heerſchappy.
En had u Iſraël noyt tot een heyl vercoren,
So haddy noyt u erf, oft liefſte vreughd verloren
U Dochter die natuur in't voorhooft heeft ghemaelt,
De ſchaemt en eerbaerheyt: Wiens ſuyvere deught beſtraelt
'tOntelbaer maeghden heyr, door ſtichtelijcke ſpreuken,
Gevloeyt uyt vvijſheyts-beck, die nimmer waerheyt kreukẽ
Wat vvildy doen, ô Vorſt? Wildy u eenich kint
d'Heer offren door het vyer? O Prins! ô Prins verſint,
Men leeſt in't Prieſter-boeck: Capittel tvvintich ſeven,
Ghy cond een Lijf-rantſoen, of ſchatting daer voor gheven,
'tStrijdt teghens liefd en recht, die ghy verbreken ſult
En beter is de Wet, dan uvven Eed vervult
Nu vvildijt God voldoen, ghy ſtoot teghen den prikkel
U Verſſenen: komt, en geeft eens tvveemaels vijfden ſikkel,
(Na 'theylichdoms ghevvicht,) in Silver voor den Heer,
Oft anders iſt u quaet, en ſondich ſonder Eer,
Vervverpt dit bloedich ſtuck, 'tſtrijt tegen d'heylge vvetten.

IEPHT. Wat recht iſſer, of Wet? dat ick het mach beletten?

LEVYT 'tRecht van de Schattingh Heer, voor ſonderlinghe Eer.

IEPHT. Ick vraeg u oft my kan bevrijden? LEV. God die 'tvveet
En kent u g'loovich hert onſteecken door liefd's vlammen,
Sy vierichlijck ghebêen, hy vvil ſich niet vergrammen.

IEPHT. Wat rady my tot 'tgeen, den Hemel nimmer moet

Gedogen? neen, ô neen! die ſijnen mont op doet
En d'Heere yet belooft, dat ſalmen niet vertrekken,
Leeſtm'in 'tverhael des Wets. God vvil mijn ſonde dekken,
'kHeb ſottelijck belooft, nochtans mijn ziel verſtrickt,
Vryvvillich iſt geſchiet: My dunckt de Son die blickt
En vvil mijn heerlijcheyt beſwalckẽ door mijn,, dwaeſheyt!
Kan ik't weerroepẽ? neen: mijn Dochter vry helaes,,ſchreyt
Vry maeghden ſchreyt met haer, devvijl ick heb verſchult
Een quaet, daer ſy om ſterft, LEV. neen heer ſo niet, g'en ſult.
IEPHT. Wat ſal ick niet voldoen? LEV. Godt ſal het u vergeven.
IEPHT. Mijn naem vvert uytgeroeyt. LEV. neen Heer hy vvert ge-
By hun, die door 'tgeloof God hebbẽ oyt behaeght. (ſchreven
IEPHT. *Mir la* mijn Bloẽ, mijn vreught, waert mog'lijck dat ghy ſaegt
In't vaderlijck ghemoet ſo duyſterley begeeren,
Hoe ick u gaerne ſou verſoenen voor den Heere,
Soo vvaerdy dobbel vvis, hoe nood ick u ontziel.
Ach! riep den Engel doch dat hy den ſlach vveerhiel?
Maer neen, o neen, mijn kint, u vader ſal. LEV. ſiet Gode,
Verbiet in ſijne vvet, en ſpreeckt: *Ghy ſult niet dooden*.
IEPHT. Recht tot ſijn eygen vvraeck, ons 'snaeſten goet of bloet,
Ick offer d'Heer na 'tvvoort. helaes! Moet ick? ja 'kmoet!
O vvee rampſalich Vorſt. LEV. So vverdijt door den offer.
IEPHT. 'kBevry 'tbelaſt ghemoet, ick ben in't minſt niet ſloffer
Als *Tharahs* ſoon en vvas, d'Oudtvader *Abraham*.
LEVIT. Die had bevel van God. IEPT. En ick die voor my nam
Voor Godes groote gunſt danckbarich hem te roocken,
Heb nu 'tbevel des vvets, devvijl ick heb ghesproken
'tSou my een ſonde zijn, die Godt my eyſſchen vvil.
LEVIT. Wie vonniſt onſe réen? vvie oordeelt ons verſchil?
IEPHT. Volbreng ick't niet, vvaer heen wil ick mijn ſelven keere?
Sal ick mijn Heyland ſelf, die my verheft in Eere,
Beloven 'tgheen ick niet volbrengen vvil, of ſoeck?
LEVIT. O vreemde daed! *IEP*. Wat iſt, of ick de Zege vloeck?
Belofte, uyr, of dagh? rampſalich my verſchenen.

Mijn

Mijn bloeyſel is verdort! mijn glory is verdwenen!
En ick ga over ſtraet met 'tneergeſlagen hooft.

LEVIT. Heer loſt u Dochters Ziel? 'tis dvvaeſſelijck belooft.

IEPHT. O neen! 'klas giſterẽ noch: vvie derf met d'hoochſte ſpotten
Hy heeft geen vvel geval oft luſt aen d'réen der ſotten.
Hoe vvel ick qualijck doe, nochtans noch meerder quaet
Beging ick, ſo ick liet 'tgeen my te doen nu ſtaet.

Derde Handelinghe. X. Uytcomſte.

IEPHTHAH. MIRIA.

IEPHT. Nu is den tijdt, ô tijdt! verſchenen en verſtreken,
Dat ick het Godtlijck Beeld moet met mijn handen breken.
Nu trilt 'tbevveeghlijck Hert, nu flauvyen d'Ad'ren eerſt,
En 'tVaderlijcke Bloed vercruypt by na om 'tſeerſt.
De prickling des gemoets, beſtrijen 'tHerts bevvegen,
En ick onſaligh Vorſt, heb nederlaeg vercregen.
Wat nederlaegh, of val iſt, die ick nu bevveen?
Is yemand mijn party? oft ſtarreker? O neen!
Ick ſellefs heb verſchult dees daed en my verſproken,
Ey laes! 'tvvert niet aen my, maer op een Maeghd gewroken,
Mijn Dochter! Dochter! Bruyt! Nu cleedy u in't vvit,
Daer ghy in't Rey-gedrang van ſo veel Maeghden ſit.
Daer ghy een Rooſen-crans van heyl'ge leſſen peerelt,
Daer ghy met tranen neemt u afſcheyd van de Weerelt,
Daer Reden-rijck u Tong veel gulden veerſen dicht,
Daer u *Geſpeeltjens* med' zijn eeuvvichlijck gheſticht.
O Licht-ſtar, clare Lamp en Tourts, wiens Lemmets ſperckẽ
'kVerdomp door mijne Réen, 'kverniel door mijne vverken,
U vriendlijckheyt en liefd, u trooſt, u g'loof en trou
Verdienen niet, mijn Kind! dat ick u dooden ſou!
Hoe tranen comdy vveer ten ooghen uytghebobbelt?
Wat ben ick als een Kindt? 'tIs lang ghenoech ghetobbelt,
En met het vleeſch en bloet door 'tſuckelen geſtreen.
Iſt Heer u niet belooft? Iae 't ſeecker anders gheen,

U Wet

U Wetten die ghy ons door *Mose* liet beschrijven,
Die vvillen het voldoen: 'tWoort moet gesproken blijven.
Hier nadert, die my 'thert doch voor een vvijle buyght.

Verschooninghe.

MIRIA *met haer Gespelen*, EERSTE.
TWEEDE *Maeghd*.

Tuyght, tuyght, *Gespeeltiens* tuygt, tuygt Vader, Hemel tuygt
Tuyght Maeghden: hoe dat ick gevvillich gheerne sterve,
En buygh my onder 'tsvvaert, gedenckt so menichvverve:
Als m'in den Tempel leert *Isaacx* ghehoorsaemheyd,
Hoe vvillich en getroost hy vvas ter dood gheleyd,
Dat eenmael doch u geest van slaep-sucht sy ontvvikkelt,
En dat ghy door 'tghesucht om *Miria* zijt gheprikkelt.
(Hoe vvel ick 'tniet en hoor) so laet u tonghe sméen,
En momp'len binnes monts, dees Rijm-ghestelde Réen.
,,*Helaes! Hoe schickt de Son van* Abram, *met de Dochter*
,,*Van* Iephthah? *d' Een die vvas bereyt, en d' ander sochter*
,,*Gheen vveyg'ring in, vol G'loofs en liefd door' sVaders hand*
,,*Verlooft, (doch sonder vveet) tot asschen zijn verbrand.*
Dat dit u Voorbeelt sy, van g'hoorsaemheyt, ô Maeghden,
Ghy Iongmans die oyt laest, en die het vvel behaeghden,
Hoe *Isaack* onverschrickt sich boogh op het ghesteent.
Ten minsten doch een traen om my zijn Suster vveent!
Zijn Suster, d'vvijl ick ben hem g'lijck in vvil van sinne,
Gheboren inde Echt, van bloed oock een Iodinne,
Maer siet! hy vvirt verschoont, en quam noch in het graf.
Geliefdent God daer riep een stem van d'Hemel af.
Hoe nu! vvat sal de vrees my vvederom beschamen?
Ghespeeltiens vaert vvel, gaet, vertreckt, en laet d'eensame
Een lieflijck Offer zijn. Daer komt mijn Vader uyt.

Verschooninghe.

IEPHTHAH. MIRIA. TROCHAEVS.

Mijn liefste eenich Kind, en Gods beloofde Bruyt,
Ongaerne

Ongáerne. ach! (God vveet) moet ick u licht uytbluſſchen
MIRIA En ick vvil om u Eedt u gaerne vriendelijck kuſſen,
En ſegghen voor het leſt: Mijn Vader, ſiet! ick ken
Dat ick naeſt God (u Kind) verbonden eyghen ben,
En hebdy my verlooft, door tvvijffelmoedich hopen?
Ghy hebt u niet miſgaen, oft oock te verr' verloopen,
Ben ick u eyghen niet? Ia Vader zijt te vreén!
'kWil vvillich om u vvoort na d'heyl'gen Altaer tréen,
Volbrenght het Prieſter-ampt: Siet hier de Offerhande!
Trochæus, komdy noch? helaes! mijn goede heer,
Ick bid u ſinght het Lied, een arme Maeght ter eer,
'tGeen d'overſtolpte gheeſt in droefheyd heeft ghedichter.
'kNeem oorlofaen u vriendt. Mijn Vader, eer ghy richtet
En vraeght my niet een vvoord, 'kvverd als een Lam te ſtom,
'tGeen voor zijn ſcheyrder ſvvijght. IEP. Dochter! MIR. Vader ick kom.

IEPHTHAHS *Offerhande.*

IEPHT. Ach! Heer vergeeft het my, ik kent 'kheb my verſproken,
'kHeb al te vierichlijck ghevyert voor 'tghemeen,
'kHeb al te onbedacht gheſtort een dvvaſe réen,
Waer door ick 'theylich beeld by d'Altaer heb ghebroken.
Doch d'vvijle dat ghy my aen *Ammon* hebt ghewroken,
En ick het ſchuldich ben, dy *Zebaoth* alleen.
Soo vverd den Offer U met vvaere danckbaerhéen
Voldaen: Die 'kheb belooft. Ay Heere! laet dit roocken
Voor u door g'hoorſaemheyt, vvaer in ghy my beproeft,
Wat ghelden: ſiet! ick ben als tot ter dood bedroeft,
'kHeb heden u gevvijt, helaes! die my vertrooſte,
Mijn Dochter, al mijn vreucht, een ted're ionge ſpruyt,
Die my op 'therte lag, een u verloofde Bruyt,
Wiens Deughd, 'tGherucht vercond, van 'tWeſten tot het Ooſten.

De Spieghel van de Maeghden,
De Licht-Star van de Deughd,
Die g'hoorſaemheydt behaeghden,
Wiens Ziele leeft in vreucht.
Wiens gulde leſſen dringhen
By d'hooghſte, daer ſy is.
Sal ick ter eeren ſinghen,
Dit tot ghedachtenis:

't Maeghden-Lied,

Op de Wijſe:

Ick placher te ruſten al in den ſchoot, &c.

EEn Dochter die uwe Vriendinne was,
O Maeghden, een offer daer men oyt van las,
So rampſalich bevonden,
'Tghebeente is verteert tot aſch,
Bedouwt met tranen 'tklavrich-gras,
Sy is door 'tvyer verſlonden.

2 *Sy die noyt haer s'Vaders wille weerſtre,*
En die noyt haer Ouders ongheboorſaem miſde,
En d'Eere haer Gheſuſter
Hier noemde, is (ghelijck de Zee
Die dick breeckt 'tpaligh Boſch ontwee)
Vernielt, dus zijt gheruſter

3 *Mijn Vader, ſiet uwe belofte volbrocht,*
De vlamme te hongherigh ſtijght na de locht,
Nu ghy comt d'Altaer naken
Haddy gheweeſt wat meer bedocht
Ach Vader uwe Dochter mocht
Blyven onder u daken.

4. *Nu Maeghden, u ſellefs ſo red'lijck verwint,*
Op dat ghy de kuyſheydt Ziel-yvrich beınint,
Door Heylighe Ghedachten.
Het alderwaerdighſt datmen vint
Is g'hoorſaemheyt, waer door het Kint
Sal 's Vaders recht groot achten.

5. *En volleght niet u hooft, oft krijg'len ſin,*
Begheeft uſelven niet tot de geyle Min,
s'Is al te valſch fenynich.
O ſoeckt de Deughd, ſy leydt u in
Het heylich Echt, wiens oudt beghin
Is alderklaerſte ſchijnich.

6. *Geſpeeltjens zijt gheenſins door ſchoonheyt bekoort,*
Siet op gheen ſtraten, noch Ryckdomme, Een woort

In yvrigheydt ghesproken:
Doet my sterven, en ick moet voort,
Mijn Bloedt besprenght des Altaers boort,
Met my moetmen d'Heer roocken.
7. *De Prins en den Heer die't alles vermath,*
Die gun u het volghen: Van een diemen sach
Haer Vader eerst ontmoeten.
Sy die voor heen te leven plach,
En siet gheen nacht, maer 'sHemels dach,
O wendt derwaerts u voeten.

CHOOREN.

'tGheen ghe$\mathrm{s}$chiet is lang voor henen
Is hier wederom verschenen
Rouw van sinnen afghebeeld.
Doch siet watter onder speelt:
Maer versiet u snooden grijser
MOME, want g'en wort niet wijser,
Oft ghy schoon mijn Dichten scheurt,
En u om mijn sin versteurt.
Israel die boots kleynmoedich
Voor, de vrije volcken vroedich
Een verdruckten slaefschen staet,
Daer 'tghemeyn door onder gaet.
AMMONS doen was onverstandel,
Gelijck als den Spaenschen handel,
Die, hoewel men Réen ghebruyckt,
Voor het licht sijn ooghen luyckt.
'tBedroch, ghewelt, comt uyt der aerden,
Over-last die smeet de swaerden,
'tVolck wert tot den krijgh gheterght,
En het quaet wert meer ghe-erght.
d'OUDTSTE GELIADS, Staetsche lieden,
Kiesen om het hooft te bieden
IEPHTHAH. Die ghelijck NASSOUW
Sijn Ziele voor hun waghen wou.
Hy treckt op den vyandt teghen,
Hy strijdt, en verkrijght den Zeghe,
En hy slaet een grooten slach,
Even g'lijckmen segghen mach:
Onsen Heldt, Roem van ORANGIEN,
Slaet ter neer, hun die van SPAENGIEN,
(Met sijn hulp) naest Godes-macht,
Waer door hy groote wercken wracht.
Dunckt u 'tzijn voor ons maer fabule?
Verr' ghesochte nieu parabole?
Lieve ist maer fantasy?
Slaet ons Rijmen dan verby.
Let hier op: Wie met de Ioden
Godt verlaet, en andre goden.
Maeckt, dient, en na hoereert
'tBeeldt, dat hy als Gode eert
Of de Hemel waer de vrije
Leere, door de ketterije
Wil verdrukken wreet en straf,
Die sal vallen in het graf,
'tGraf der sonden, daer d'Hebreeuwen

In versmoorden, voor veel eeuwen.
'tGheen u is in Rijm ghebrocht,
En uyt d'Oudtheydt opghesocht,
Laet dees Handel of Tragedi,
Laet dit Spel, of dees Comedi
(Maeghden) wesen dy een Leer,
Biedt de valsche min gheen Eer.
IEPHTHAHS Dochter zy u Spieghel.
Richters zijt niet al te krieghel
Om te doen 'tgheen Godt ghebiet,
Sulcken Offer wil hy niet.
Wildy dat de Heer u grendels
Sal verstercken. De LAVENDELS
Speel-wijs toonen u 'tvertoogh,
Leven-beeldich voor u Oogh.
BATAVIA u ghevlerckte Kielen,
Steden die vol Menschen krielen
Helpen niet, maer die uyt gonst
Dy beschermt UYT 'SLEVENS IONST.

Blijft Volstandich.

TOT DEN LESER.

BEminde Leser/ so ghy noch ergens een cleyn fautsen vint/ dat ick nochtans niet en meene/ sult het selve belieben ten besten te houden / alsoo het oude Exemplaer daer dit na ghedruckt is/ vol fauten is / die wy ten besten/ na onse macht/ verbetert hebbē : gelijck als ghy oock noch sien meucht in de Exemplaren die nu met Duytsche Letteren ghedruckt zijn/na het selve Exemplaer/daer ghy over de hondert fauten in vinden sult / die wy hier in altemael verbetert hebben : ja in die Exemplaren zijn oock heele regulen die gheen dicht en slaen/ dat ghy hier nerghens vinden sult. Vaert wel.